PODRÓŻ z klasą

Podręcznik

edukacja polonistyczna, społeczna, przyrodnicza

1
klasa

część 1

O tę książkę dba teraz:

1. _____

2. _____

3. _____

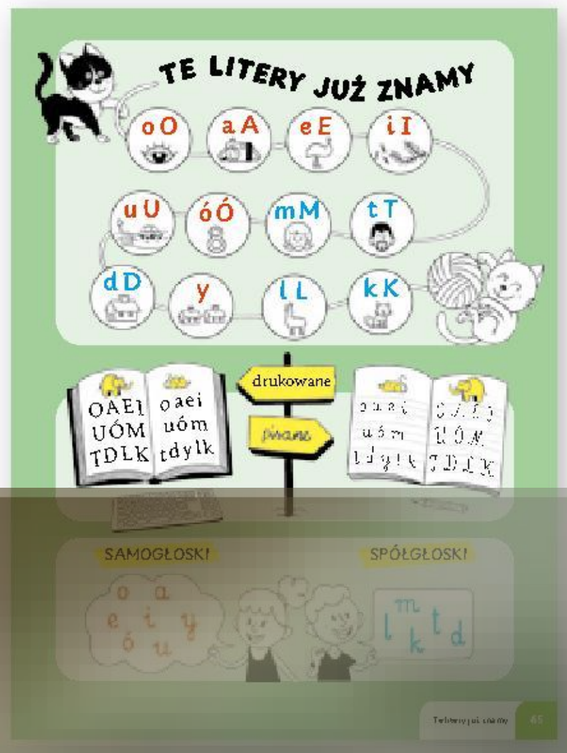
Z tej książki Ty i inne dzieci będziecie korzystać przez kolejne lata.
Szanujcie ją i dbajcie o nią.

nowa era Twoje mocne strony

Jak korzystać z podręcznika

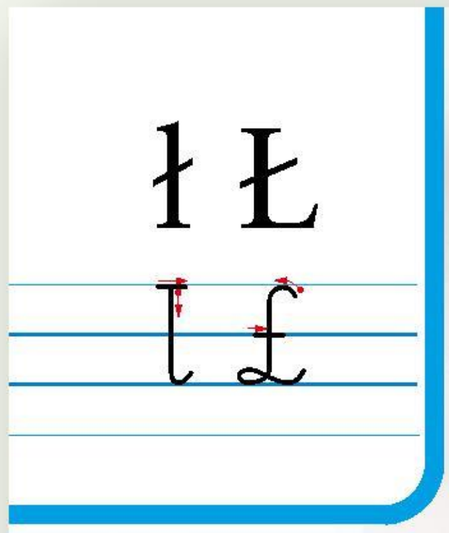

Tekst do słuchania zapisany mniejszą czcionką.

Strony powtórzeniowe w formie graficznej notatki.

ilustracja sytuacyjna z elementami, których nazwy zawierają wprowadzaną literę

analiza i synteza słuchowa wyrazów

łata

tekst z wprowadzonych liter, z kolorystycznym podziałem na sylaby

ła ło łu ał oł uł mył

To Łatek i Miłek.
Łatek ma łatki. Miłek ma młotek. To tata dał mu młotek i malutkie .
A kto ma kółko od Miłka?

krąg tematyczny i temat dnia

66 VIII CZAS JESIENI • Moje domowe zajęcia

Przygody przyrody

Strony z edukacji przyrodniczej. Realistyczne zdjęcia przybliżające świat roślin i zwierząt.

Spotkania ze sztuką

Spotkania z muzyką

Strony z edukacji artystycznej – plastyki i muzyki – wplecione w kręgi tematyczne.

Nasze sprawy

Teksty o tematyce społecznej, dotyczące emocji i relacji w grupie oraz sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

f F

Mama zrobiła posłanko dla Łatka.
To biała kołderka w kolorowe łaty.
– Ale ładna ta kołderka! – zawołała Łucja.
Umyła płynem pudełko na smakołyki dla Łatka.
Zawołała pieska i dała mu małe kostki.
– Ale ten Łatek jest łasy na smakołyki! –
zawołał Miłek.

1. O jakich łatach i łatkach jest mowa w tekście?
2. Łucja dba o Łatka. A jakie są twoje domowe zajęcia?
3. Wyobraź sobie, co można zrobić z kolorowych łatek materiału. Narysuj swoją propozycję.

Jakie to instrumenty?

Pani Ofelia gra na harfie.
Potem pianista,
pan Filip, zagra
koncert fortepianowy.

Pan Feliks i pan Stefan
to duet. Jeden muzyk
ma flet, a drugi ma fagot.
Pan Józef gra na wielkiej
tubie, a pan Alfred
na małej trąbce.

A pan Fryderyk
to sławny saksofonista.

1. Kim jest pan Onufry?
2. Wymień nazwy instrumentów, na których grają muzycy. Na czym gra pani Ofelia?
3. Jaki jest twój ulubiony instrument? Czy potrafisz grać na jakimś instrumencie?
4. Znajdźcie w tekście trudne wyrazy. Wyjaśnijcie, co oznacza każde słowo.

tekst z 23 liter

Przygoda z ortografią

Nasz język polski

Zadania z pisania

Nauka o języku obejmująca treści ortograficzne i gramatyczne oraz stopniowe wprowadzenie sposobów konstruowania wypowiedzi ustnych i pisemnych.

współpraca

obserwacja, doświadczenie

Poznajemy, odkrywamy

Tekst ciekawostkowy zachęcający do samodzielnego czytania. Z pełnego zakresu liter.

Spotkania z lekturą

Propozycja wybranych utworów literackich.

Trening czytania

Dodatkowe teksty do nauki czytania z poznanych liter. Na końcu podręcznika.

ćwiczenie plastyczne

ćwiczenie muzyczne

Podróż z klasą

Pierwszy września, radość wkoło!
Dzwonek wita nas wesoło!
Pierwszy września kocham, bo
w szkole czeka przygód sto!

Pierwszy września, nasza szkoła.
Tyle dzieci dookoła.
I uśmiechów tyle, bo
w szkole czeka przygód sto!

Pierwszy września i od rana
cała klasa rozśpiewana.
Pierwszy września – razem, bo
zaczynamy przygód sto!

Pierwszy września. Wyruszamy!
Podróż z klasą zaczynamy.
Podróż z klasą to jest to!
Bo przed nami przygód sto!

Tomasz Plebański

1. Dlaczego pierwszy września to szczególny dzień dla uczniów?
2. Co czeka dzieci w szkole?
3. Jaki nastrój ma ten wiersz?
4. Jak czują się dzieci w pierwszym dniu szkoły? Jak ty się czujesz?

Pierwszy dzień w szkole

1. Przyjrzyj się ilustracji. Powiedz, jak wygląda przedstawiona na niej szkoła.
2. Opowiedz, jak wygląda twoja szkoła.

Poznajemy Julkę i Antka

Poznajcie parę bliźniaków: Julkę i Antka. Mają po 7 lat 3 miesiące i 5 dni. Antek bardzo lubi podkreślać, że jest o 21 minut starszy od siostry. Julka uważa, że to nie w porządku, że to ona powinna urodzić się pierwsza. Bliźniaki często się przekomarzają, ale wiedzą, że zawsze mogą na siebie liczyć.

Julka i Antek mieszkają w małym miasteczku w pobliżu gór. Lubią wędrować z rodzicami po górskich szlakach. Marzą o wyjeździe nad polskie morze.

Julka bardzo lubi piec ciasteczka. Antek uwielbia grać w piłkę. Ale oboje najbardziej lubią wspólnie jeść owsiane ciasteczka z przepisu babci.

Razem damy radę

Cześć, jestem Julka! Mam siedem lat i jutro idę do szkoły po raz pierwszy. Właśnie opowiadałam o tym przez telefon babci Kasi, kiedy przerwał mi mój brat, Antek. Wpadł do pokoju i zaczął udawać małpę. Robił miny, drapał się pod pachami, a do tego skakał na zgiętych nogach.

– Zadzwonię jutro, babuniu! Kocham cię! – powiedziałam.

Przy Antku nie da się rozmawiać! Za to można się z nim bawić. A czasami też pokłócić. Bo my z Antkiem nie zawsze się zgadzamy, chociaż jesteśmy bliźniakami. Urodziliśmy się tego samego dnia, ale on jest o całe 21 minut starszy! Uważam, że to nie w porządku. Kiedyś spytałam o to mamę:

– Skoro dziewczynki mają pierwszeństwo, to dlaczego Antek urodził się przede mną?

– Widocznie tego nie wiedział – roześmiała się mama. – Noworodki to dzikusy!

„Nie tylko noworodki" – pomyślałam teraz, patrząc na Antka udającego małpę.

– Przestań już – mruknęłam. – Boję się tego pierwszego dnia w szkole, a ty się wygłupiasz!

– Chciałem cię rozweselić – wyjaśnił Antek. – Nie ma się czego bać!

– Właśnie, że jest! – westchnęłam. – A co, jeśli się zgubimy? Jeśli nie trafimy do naszej klasy? Albo nie znajdziemy przyjaciół?

– No co ty! – Antek usiadł przy mnie na łóżku. – Damy sobie radę, przecież jest nas dwoje. Lepiej pomyśl o tych, którzy idą jutro sami. Oni to dopiero muszą się bać!

– Masz rację – stwierdziłam po chwili namysłu. – Jeśli zobaczymy kogoś takiego, to mu pomożemy! Zgadzasz się?

– Super! – ucieszył się Antek. – Bliźniaki tak mają, że chętnie pomagają!

Rafał Witek

1. Kim są bohaterowie opowiadania?
2. Dlaczego Julka bała się pierwszego dnia w szkole? W jaki sposób Antek próbował rozweselić siostrę? Co jej powiedział?
3. Co postanowiły zrobić bliźnięta, gdy spotkają w szkole przestraszonego pierwszoklasistę?
4. Opowiedz o swoim pierwszym dniu w szkole.

Obawa często towarzyszy nam w nowych, nieznanych sytuacjach. To jest naturalne. Gdy się czegoś boisz, porozmawiaj o tym z drugą osobą. Razem łatwiej poradzić sobie w trudnej sytuacji.

Nasze zasady

Gdy dzwonek zadzwoni,
bądź w klasie na czas.

Gdy chcesz coś powiedzieć,
to zgłoś się choć raz.

Gdy pani coś mówi,
zamieniaj się w słuch.

Gdy trwają zajęcia,
bierz udział za dwóch.

Gdy inni coś mówią,
to pozwól im skończyć.

Gdy wszyscy pracują,
to warto się włączyć.

Gdy chcesz coś pożyczyć,
to poproś o zgodę.

Gdy ktoś ci pomaga,
daj uśmiech w nagrodę.

Gdy nie wiesz, co robić,
to zadaj pytanie.

Gdy dzwonek na przerwę,
zjedz drugie śniadanie.

1. Jakich zasad należy przestrzegać w szkole? Porozmawiajcie o tym, których zasad łatwiej przestrzegać, a których trudniej.
2. Jakie inne zasady można dopisać do tej listy?
3. Zilustrujcie swoje klasowe zasady i przypieczętujcie je odciskiem dłoni.

?! Nasz język polski

Wypowiadamy się zdaniami.
Zdania składają się z **wyrazów**.

- Przyjrzyj się ilustracji. Policz szare paski obok niej. Ułóż zdanie, które ma tyle wyrazów, ile jest krótkich pasków. Ile różnych zdań potrafisz ułożyć do tego obrazka?

Co mamy w szkolnych plecakach?

To plecak Ewy. Jest fioletowy w białe koła.
Ewa pakuje plecak. Tu ma , i .
A tam pudełko kredek i blok rysunkowy.
Ewa wkłada do plecaka pajaca Gutka.
To jej ulubiona maskotka.
Po co pajac? Aby Ewie było weselej.

1. Które przedmioty są potrzebne na zajęciach w szkole, a które nie?
2. Porozmawiajcie w parach, jakich zasad należy przestrzegać, jeśli zabieracie do szkoły zabawki.
3. Powiedz, co masz w swoim szkolnym plecaku.

Dzielimy wyrazy na sylaby i głoski

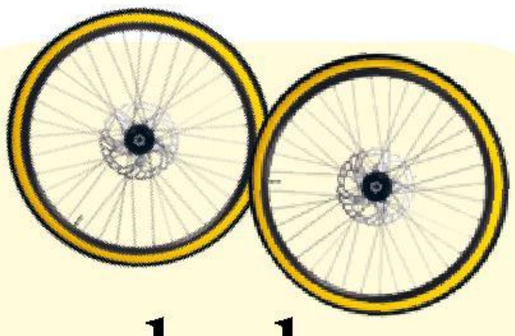
koło

pajac

zeszyt

koła

pajace

zeszyty

flamaster

temperówka

1. Nazwij różne przedmioty, które masz w plecaku. Podziel ich nazwy na sylaby i głoski.
2. Znajdź w klasie przedmiot, którego nazwa ma 4 sylaby.

Wyrazy składają się z **sylab**.
Sylaby składają się z **głosek**.

o O

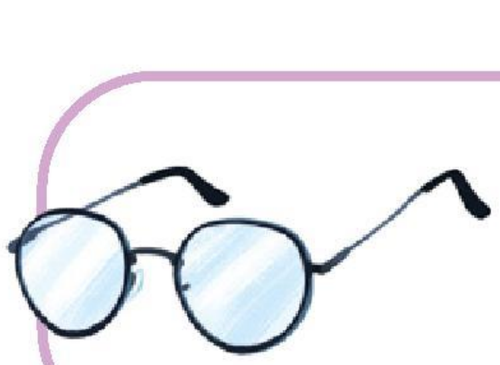

oko

1 Utwórz wyraz z pierwszych głosek nazw obrazków.

okno

komoda

globus

To sala Oli i Olka.
Obok okna jest komoda.
Na stoi globus.
A tam Olek i robot.

robot

2 Jak może mieć na imię robot? Wymyślcie dla niego imię z literą **o**.

3 Jakie są twoje ulubione zabawy? W które z nich możesz się bawić w szkole?

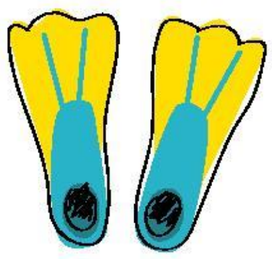
W klasie Julki i Antka

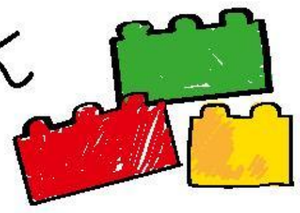

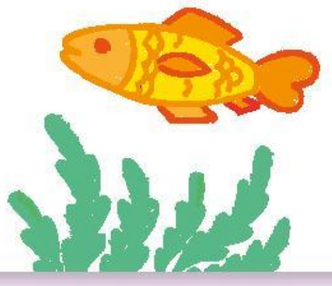
Oskar

Janek

Igor

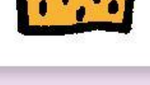

Antek

Julka

Marcel

1. Policz, ile razy w imionach dzieci pojawiają się litery **o**, **O**. Które imiona potrafisz przeczytać?
2. Przyjrzyj się ilustracjom i wizytówkom. Powiedz, czym się interesuje każde z dzieci.
3. Ile osób lubi zajęcia sportowe?

Zuza

Ola

Olek

Ida

Maja

Ala

4 Czym ty się interesujesz? Kto w twojej klasie ma podobne zainteresowania?

5 Wykonaj swoją wizytówkę. Zwróć uwagę, jak zapisujemy imiona.

ó ż h Przygoda z ortografią

Imiona piszemy **wielką literą**.

a A

a A

aparat

1 Utwórz wyraz z pierwszych głosek nazw obrazków.

altana

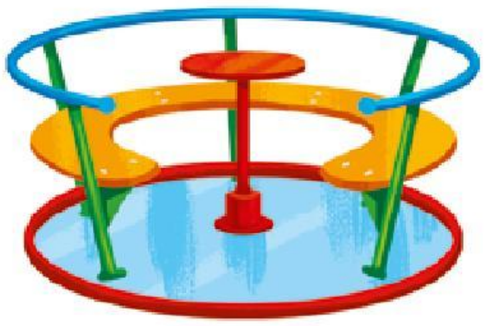
biedronka

samolot

To altana. Klasa Ali maluje .

To Ala i jej biedronka.
A tam daleko samolot i karuzela.

karuzela

2. W co się bawią dzieci z klasy Ali?
3. Jak dzieci ozdobiły kamienie? W co jeszcze można zamienić kamienie?
4. Co się znajduje w pobliżu twojej szkoły?

Wrzesień w sadzie

We wrześniu w sadzie trwa zbiór jabłek, gruszek i śliwek. A także orzechów włoskich i laskowych, winogron, malin, jeżyn i borówki amerykańskiej.

śliwki

gruszki

jabłka

A to ciekawe!

We wrześniu dojrzewają też mniej znane owoce, na przykład owoce dzikiej róży i czarnego bzu. Można je suszyć, a potem przygotowywać z nich zdrowe herbaty.

maliny

jeżyny

borówka amerykańska

orzechy włoskie

orzechy laskowe

winogrona

1. Jakie owoce zbiera się jesienią w sadzie?
2. Jak się nazywają drzewa, na których rosną jabłka, gruszki i śliwki? Dowiedzcie się, jak się nazywa krzew, na którym rosną orzechy laskowe.
3. Powiedz, jakie są twoje ulubione owoce. Ulep je z plasteliny.

A jak awokado

Awokado to bardzo zdrowy owoc.
Rośnie na zawsze zielonych drzewach.
Mogą one być tak wysokie jak budynek,
który ma 5 pięter.

Dojrzałe awokado
ma dużo tłuszczu,
rozsmarowuje się
jak masło.
Wytwarza się też
z niego olej.

O jak oliwka

Oliwka to owoc, który też rośnie
na zawsze zielonych drzewach.
Słyną one z długowieczności. Najstarsze
drzewa oliwne mają nawet kilka tysięcy lat.

Kolor oliwek zależy od tego, kiedy
zostały zerwane. Zielone oliwki
to owoce zebrane, zanim dojrzały.

Z oliwek wytwarza się oliwę.
W Polsce awokado i oliwki mogą
rosnąć tylko jako rośliny doniczkowe.

1. Porozmawiajcie o tym, co wspólnego mają ze sobą owoc awokado i owoc oliwki.
2. Jakie znasz potrawy z awokado, a jakie z oliwkami?
3. Jakie znasz owoce i warzywa, których nazwy zaczynają się na **a** lub na **o**?
4. Porównaj owoc oliwki i awokado. Jaką mają wielkość i jaki kształt? Porównaj też pestki obu owoców.

Nie ma to jak u dziadków

Cześć, jestem Igor! Chodzę do najlepszej pierwszej klasy na świecie! Mam super panią i świetnych kolegów i koleżanki. Ba! Mam nawet w klasie bliźniaki! Razem się uczymy… i śmiejemy. Tak jak na przykład dzisiaj, kiedy każdy opowiadał o swoich wakacjach. Ja opowiadałem o wyjeździe do dziadków na wieś:

Zaraz pierwszego dnia dziadek pokazał mi krowy Mućkę i Bućkę, konie Aleksego i Alojzego oraz kozę Kaprę. To niesamowite, ile dziadek wie o tych swoich zwierzakach! I jak dużo jest przy nich do zrobienia! Trzeba je odpowiednio karmić, dbać o ich zdrowie, sprzątać po nich… a od czasu do czasu też przytulić. Szczególnie krowę Bućkę. Podobno ona bez przytulania nie da ani kropli mleka. Taka z niej pieszczoszka!

Następnego dnia poszliśmy z dziadkiem nad rzekę. Dziadek chyba ma czarodziejską różdżkę zamiast wędki, bo w ciągu godziny złowił trzy okonie i karasia. Ja złowiłem tylko starą dętkę od roweru i czyjeś majtki kąpielowe! Wrrr!

Gdy wróciliśmy do domu, babcia postanowiła poprawić mi humor. Wysłała mnie do sadu po śliwki i upiekliśmy ciasto. Było pyszne…

Kiedy doszedłem w mojej opowieści do tego ciasta, to reszcie klasy zaczęła lecieć ślinka. Wszyscy stwierdzili, że też chcą na wieś, zwłaszcza Julka, która uwielbia piec. Oskar zamuczał jak krowa, Ida zarżała jak koń, a Marcel udawał kozę. Pani Ewa – nasza wychowawczyni – śmiała się razem z nami! A ja postanowiłem spytać dziadków, czy możemy całą klasą odwiedzić ich ekologiczne gospodarstwo. Na pewno się zgodzą! Zajęć na wsi jest tyle, że starczy dla każdego… i dużego, i małego!

Rafał Witek

1. Jakie prace trzeba wykonywać w gospodarstwie dziadków Igora?
2. Dlaczego krowa Bućka powinna być przytulana?
3. Do czego zachęciła dzieci opowieść Igora? Dlaczego?
4. Jakie były wasze ulubione zajęcia w czasie wakacji? Porozmawiajcie w parach.

Wakacyjne krajobrazy

plaża nad morzem

nad jeziorem

na wsi

w górach

1. Opowiedz o miejscach przedstawionych na zdjęciach. Czym się od siebie różnią?
2. Pomyśl, co można robić w tych miejscach. Skorzystaj z rysunkowych podpowiedzi.
3. Opowiedz o miejscu swojego letniego wypoczynku. Narysuj to miejsce na kartce z bloku.

e E

e Ɛ

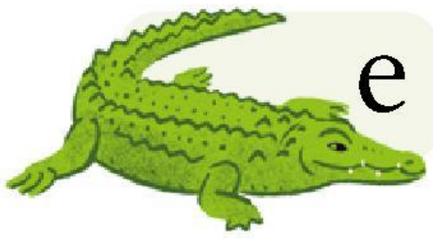
emu

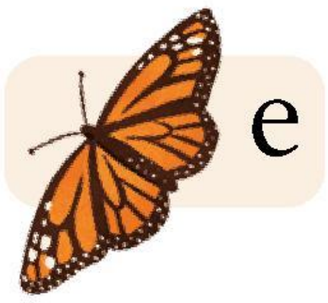

1 Rozwiąż rebusy.

Rekin pływa i delfin pływa.
Dudek lata i pelikan lata.
Emu nie lata i nie pływa.
Emu biega!

rekin

delfin

dudek

pelikan

2 W jaki sposób poruszają się zwierzęta opisane w tekście?

3 Które z tych zwierząt jest, twoim zdaniem, najbardziej interesujące? Dlaczego?

4 W jaki sposób poruszają się inne zwierzęta? Podaj przykłady.

Inny telefon

Anka znalazła stary telefon.

– Ojej, jaki on mały! Tylko guziki i malutki ekran. A internet i aparat?

– Nie ma. Tylko rozmowy i esemesy. A internet miałem tutaj, na . Nadal tam jest. To te grube

.

– Wiem, co to jest! To encyklopedia!

– A tu mam doskonały aparat!

1. O czym rozmawiali Anka i dziadek? Dlaczego dziadek powiedział, że miał i ma nadal „internet na półce"?
2. Jakie znasz urządzenia elektroniczne, które mają ekran? Na co trzeba uważać, gdy korzystasz z takich urządzeń?
3. Zapytaj rodziców lub dziadków, czym się różnią dzisiejsze telefony od tych, które były w ich młodości. Jak zmieniło się szukanie informacji?

Głośno i cicho

Dźwięki wokół nas mogą być **głośne** lub **ciche**. Zbyt głośne dźwięki szkodzą zdrowiu, szczególnie naszym uszom! Warto chronić słuch!

1. Jakie głośne, a jakie ciche dźwięki słyszycie teraz dookoła? Wymieńcie kilka z nich.
2. Wyrecytujcie rytmicznie rymowankę, grając na instrumentach.

krótki dźwięk — długi dźwięk

Ki - no to przy - go - da, czas tu się nie dłu - ży.

Wspa - nia - ła za - ba - wa, dla ma - łych i du - żych.

3. Posłuchajcie wierszyka. Powtórzcie rytmicznie – najpierw głośno, potem cicho.

Uszy puchną od słuchania!
To jest nie do wytrzymania!

i I

i j

igły

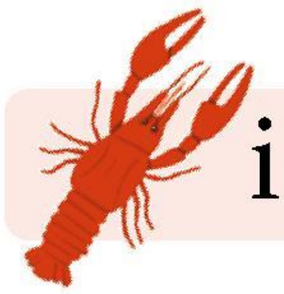

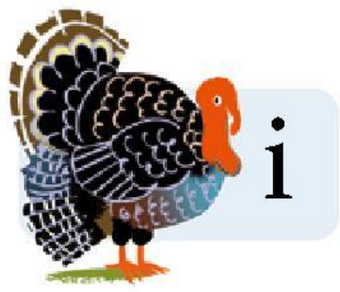
1 Rozwiąż rebusy.

i

i

i

i

Ignacy

maliny

upominek

Ile tu igieł!
Co robi krasnal Ignacy?
On nawleka maliny na igły sosny.
To upominek dla słowika.

słowik

2. Jaki prezent przygotowuje Ignacy? Komu chce go wręczyć?
3. Z jakich okazji dajemy bliskim prezenty?
4. Zastanów się, jakie mogą być igły.

Czego wiewiórka nie wiedziała

Cześć, jestem Maja! Uwielbiam spacery, wędrówki i wycieczki. Dlatego bardzo się ucieszyłam, kiedy pani Ewa – moja wychowawczyni – oznajmiła, że dziś całą klasą idziemy na wycieczkę do parku!

– Ale najpierw powiedzcie, jak należy się zachowywać na takiej wycieczce! – poprosiła pani.

– Nie krzyczymy jak zwariowani – wypalił Antek.

– Nie zaczepiamy obcych psów – zauważyła Ala.

– Nie wyrzucamy papierków na ulicę – dodała Zuza.

– Świetnie – potwierdziła pani. – A przede wszystkim nie oddalamy się od grupy.

– Tak jest! – ryknęliśmy chórem.

W parku od razu przystąpiliśmy do pracy. Musieliśmy rozpoznać gatunki drzew, narysować je i zebrać bukiet jesiennych liści. Świetnie nam szło, dopóki pani Ewa nie zaczęła nas liczyć. Liczyła i liczyła… aż w końcu zrobiła się blada jak ściana.

– Gdzie Olek? – zapytała niespokojnym głosem.

Olka nie było! Od razu zaczęliśmy wołać „Olek, Olek” i się rozglądać, ale nic to nie dawało. Wtedy pani poprosiła Marcela, żeby wszedł na pobliską górkę – może stamtąd da się więcej zobaczyć?

– Widzę go! – zawołał Marcel po chwili. – Stoi pod drzewem i coś obserwuje!

– Oj, Olku – westchnęła pani, gdy już przyprowadziła naszą zgubę. – Przecież prosiłam, żeby trzymać się grupy.

– Wiem – przyznał Olek. – Ale… wiewiórka tego nie wiedziała! Wciąż uciekała, a ja chciałem ją obejrzeć!

– Najedliśmy się przez ciebie strachu! – powiedziała pani, przytulając zawstydzonego chłopca.

– To może teraz dla odmiany zjemy drugie śniadanie? – zaproponowała Julka… i to był naprawdę pyszny pomysł!

Rafał Witek

1. Jakie zasady zachowania na wycieczce wymieniły dzieci? A ty jakie znasz inne zasady?
2. Jakie zadania wykonywały dzieci w parku?
3. Dlaczego Olek oddalił się od grupy?
4. Co znaczy powiedzenie **najeść się strachu**? Kto z was był kiedyś w takiej sytuacji? Porozmawiajcie o tym.

Co to jest przyroda?

Przyroda to wszystko, co nas otacza i co powstało **bez udziału człowieka**.

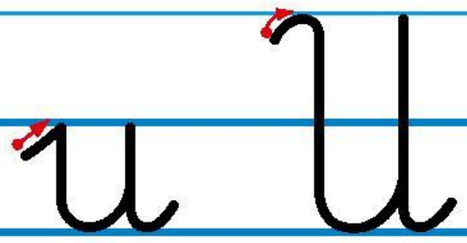
Przyroda ożywiona to wszystko, co żyje: rośliny, zwierzęta, grzyby, bakterie.

Przyroda nieożywiona to skały, woda, powietrze, słońce.

W przyrodzie wszystko jest ze sobą powiązane. Żywe organizmy potrzebują powietrza, żeby oddychać. Do życia niezbędna jest też woda. Rośliny, żeby mogły się rozwijać, potrzebują także słońca i gleby.

1. Jakie elementy przyrody ożywionej widzisz na ilustracji?
2. Wskaż na ilustracji element, który nie jest składnikiem przyrody.
3. Do jakich elementów przyrody zaliczysz piasek, wiatr i deszcz?
4. Sprawdźcie, jakie rośliny i zwierzęta uda wam się zaobserwować w pobliżu szkoły.

u U

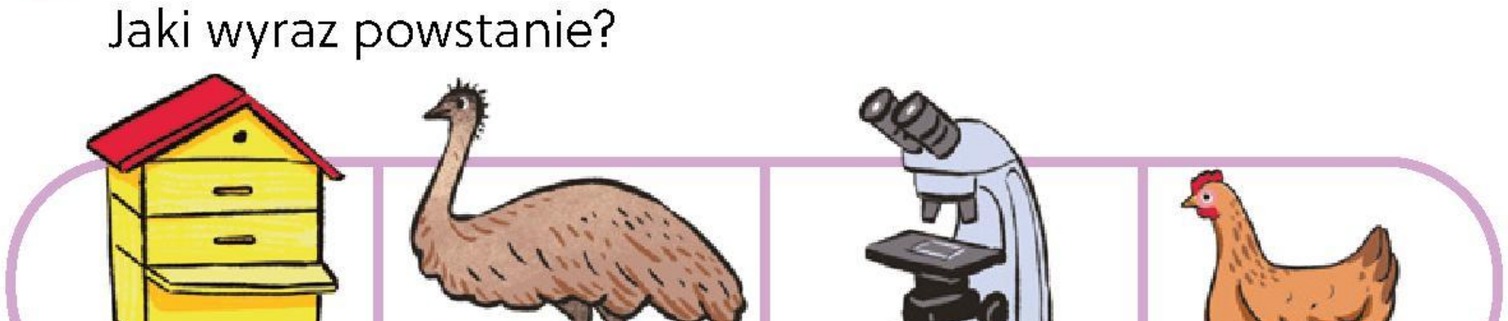
ulica

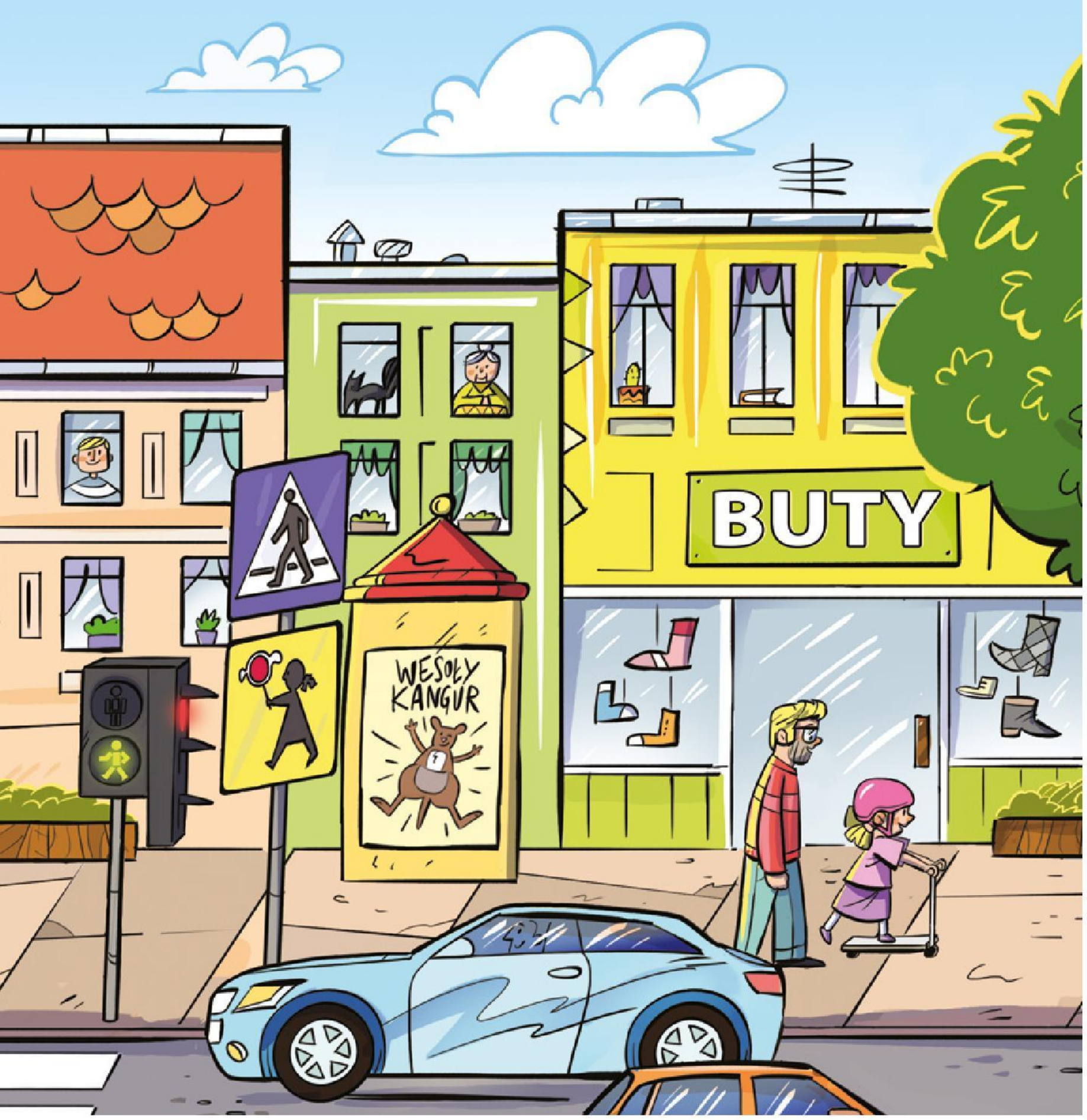

1 Wybierz ostatnią głoskę z nazwy każdego obrazka. Jaki wyraz powstanie?

uwaga

kucyki

kangur

papuga

Uwaga! To ulica. Tu jest zebra.
Ale to nie taka .
A to Ula. Ona ma kucyki.
Ale to nie takie .

A co tu robi kangur i papuga?
To wesoła ulica!

2. Jakie znaki są na tej ulicy? Co oznaczają?
3. Porozmawiajcie o sytuacjach, w których należy zachować ostrożność na ulicy i na chodniku.

Pies z ulicy Bałamutów

W pięknym mieście Pieskowicach
przy ulicy Bałamutów
mieszkał sobie czarny jamnik,
który miał dwie pary butów. […]

Zamiast chodzić po chodniku,
on po jezdni szedł piechotą.
Więc powiedział mu policjant,
że zły przykład daje kotom!

– Źle, jamniku, ucz się tego,
co już małe wiedzą smyki.
JEZDNIA SŁUŻY DO JEŻDŻENIA,
DO CHODZENIA SĄ CHODNIKI.

Pies na chodnik wskoczył godnie
z miną wielce obrażoną,
przewracają się przechodnie:
Któż to chodzi lewą stroną?

– Patrz, jamniku – rzekł policjant –
jakie z tobą są kłopoty.
CHODŹ CHODNIKIEM PRAWĄ STRONĄ
I PAMIĘTAJ ZAWSZE O TYM!

Na ulicy Polędwicy
jamnik jezdnią się przemyka,
przebiec chciał na drugą stronę,
by kość kupić u rzeźnika.

– Piesku! – krzyknął pan policjant –
nie myśl tylko o obiedzie!
ZANIM ZROBISZ KROK NA JEZDNIĘ,
POPATRZ, CZY COŚ NIĄ NIE JEDZIE!

Jamnik warknął urażony:
– Przechodzenie nie jest sztuką!
Łypnął okiem, zszedł z chodnika
i chciał jezdnię przejść na ukos.

Pan kierowca zahamował
i zawołał wielkim głosem:
JEŚLI ŻYCIE JEST CI MIŁE,
NIE PRZEBIEGAJ JEZDNI SKOSEM! […]

Pan policjant psu wyjaśnił:
– Tutaj przejścia się zabrania.
KTO CHCE JEZDNIĘ PRZEJŚĆ BEZPIECZNIE,
MUSI DOJŚĆ DO SKRZYŻOWANIA!

Pies na jezdnię wkroczył żwawo –
ledwie z życiem uszedł cało.
A dlaczego? A dlatego,
że nie przyjrzał się sygnałom.

– Spójrz na sygnał – rzekł policjant –
nim na drugą przejdziesz stronę.
STÓJ, GDY JEST CZERWONE ŚWIATŁO.
PRZECHODŹ, KIEDY JEST ZIELONE! […]

Zmęczył się nasz pies spacerem,
aż go rozbolały nogi,
więc pożegnał policjanta,
podziękował za przestrogi. […]

Wanda Chotomska, Wacław Bisko [fragmenty]

1. Jak zachowywał się jamnik na chodniku i kiedy przechodził przez jezdnię?
2. Jak należy się bezpiecznie poruszać po chodniku?
3. Jak prawidłowo przechodzić przez ulicę? Pokaż i opowiedz.
4. Jakie znaki drogowe widzisz na ilustracji? Wymień je.
5. Narysuj znak drogowy, który znajduje się w pobliżu szkoły lub twojego domu.

ó Ó

ó Ó

8

ósemka

1 Utwórz wyraz z pierwszych głosek nazw obrazków.

podwórko

kółko

górka

To podwórko. Józek ma kółko do gry w ringo. Lena ma rower. Rysuje ósemki na trawie. Ela zbiega z górki. A co robi wróbel?

wróbel

2. Co robią dzieci przedstawione na ilustracji?
3. W jakie zabawy najbardziej lubicie się bawić na podwórku? Przeprowadźcie ankietę.
4. W jakich miejscach zabawa może być niebezpieczna? Dlaczego?

Co robimy w wolnym czasie?

Wycieczka rowerowa

W teatrze

Na basenie

Gry planszowe

1. Opowiedz, jak rodzina Julki i Antka spędza wspólnie czas wolny.
2. Które z tych sposobów pomagają być sprawnym fizycznie? Które uczą czegoś innego?
3. Jak twoja rodzina spędza czas wolny? Opowiedz o tym.

Instrumenty perkusyjne

bębenek

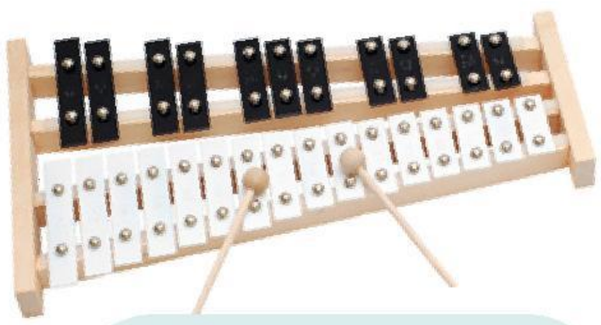
tamburyn

trójkąt

kołatka

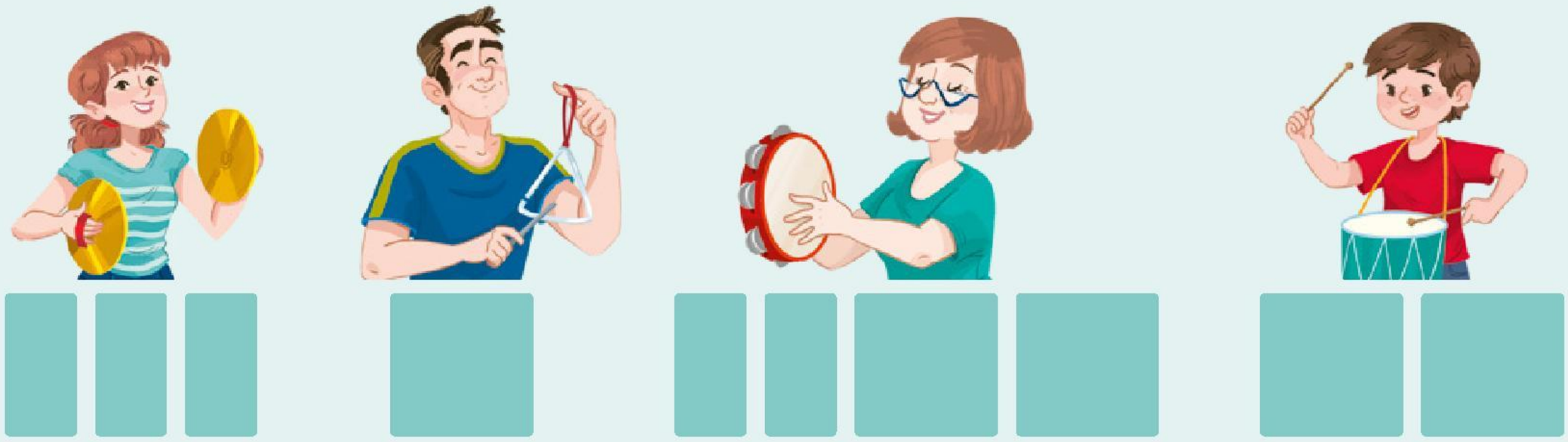
dzwonki

talerze

Instrumenty przedstawione na zdjęciach to **instrumenty perkusyjne**. Można na nich zagrać różne rytmy.

1. Posłuchaj dźwięków instrumentów perkusyjnych. Powiedz, na którym instrumencie możesz zagrać także melodię.
2. Ta rodzina w wolnym czasie uwielbia muzykować. Wymyśl imiona wszystkich osób z tej rodziny – tak, żeby pasowały do narysowanych rytmów. Jeden klocek to jedna sylaba.

- Wypowiedz imiona rytmicznie lub zagraj narysowane rytmy na wybranym instrumencie. Sylaby oznaczone krótkimi klockami brzmią krócej, a dłuższymi – dłużej.

m M

m M

mama

ma mo me mu am om em

Mama ma . Emi ma .

To mama Emilki. A to ogródek mamy. Obok domu malwy. Na rabatce kolorowe aksamitki i maki. Emilka pomaga mamie. Podlewa malwy.

1. Jakie kwiaty rosną w ogródku mamy Emilki?
2. Jak Emilka pomaga mamie? A jak ty pomagasz mamie?
3. Narysuj portret swojej mamy lub innej bliskiej ci osoby.

Razem planujemy

Mama zaplanowała remont.
Tata narysował projekt. Edyta im pomagała.
Tu jest nowe miejsce dla lodówki.
A tam dla zmywarki i piekarnika.
Obok mama ma półki na toster, mikser i robot.
Tata ustawił ekspres do kawy i .
To był dobry projekt.

1. Jakie urządzenia elektryczne znajdują się w nowej kuchni rodziny Edyty? Wymień je.
2. Powiedz, jakich urządzeń elektrycznych używa twoja rodzina.

Bezpiecznie korzystamy z urządzeń elektrycznych

Prąd, który płynie w naszych gniazdkach, jest bardzo niebezpieczny dla człowieka. Zachowaj ostrożność, korzystając z urządzeń elektrycznych.

Korzystaj z urządzeń elektrycznych zgodnie z instrukcją i ich przeznaczeniem.

Trzymaj urządzenia elektryczne z daleka od wody.

Najpierw wyłącz sprzęt za pomocą przycisku. Później przytrzymaj gniazdko i ostrożnie wyciągnij wtyczkę.

1 Przyjrzyj się ilustracjom i powiedz, jak bezpiecznie korzystać z urządzeń elektrycznych. Podaj inne przykłady.

t T

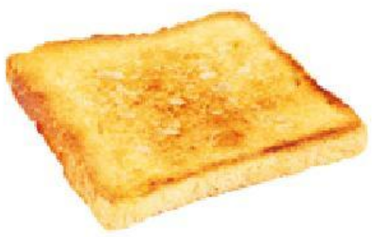
t T

tata

ta to te tu at ot ut et

Tu tata i Tom.
A tam mama i Teo.
Tata ma .
Teo ma mamuta.

Tata ustawił namiot. Nakrył stolik.
Ale smakołyki! Sałatka i tosty.
Tata lubi sportowe gry. I Tomek je lubi.
Teo im kibicuje. To super biwak!

1. Jak rodzina Tomka i Teo spędza czas na biwaku?
2. Co ty lubisz robić z tatą? Opowiedz o tym.
3. W co można się bawić na świeżym powietrzu?

Nasz wymarzony plac zabaw

1. Przygotujcie rolki po papierze toaletowym, opakowanie po jajkach, papierową tackę, patyczki do szaszłyków i lodów, farby, plastelinę, kolorowy papier, sznurek, flamastry, klej, nożyczki i trochę piasku.

2. Wykonajcie w parach lub w grupach elementy, które chcielibyście mieć na waszym wymarzonym placu zabaw.

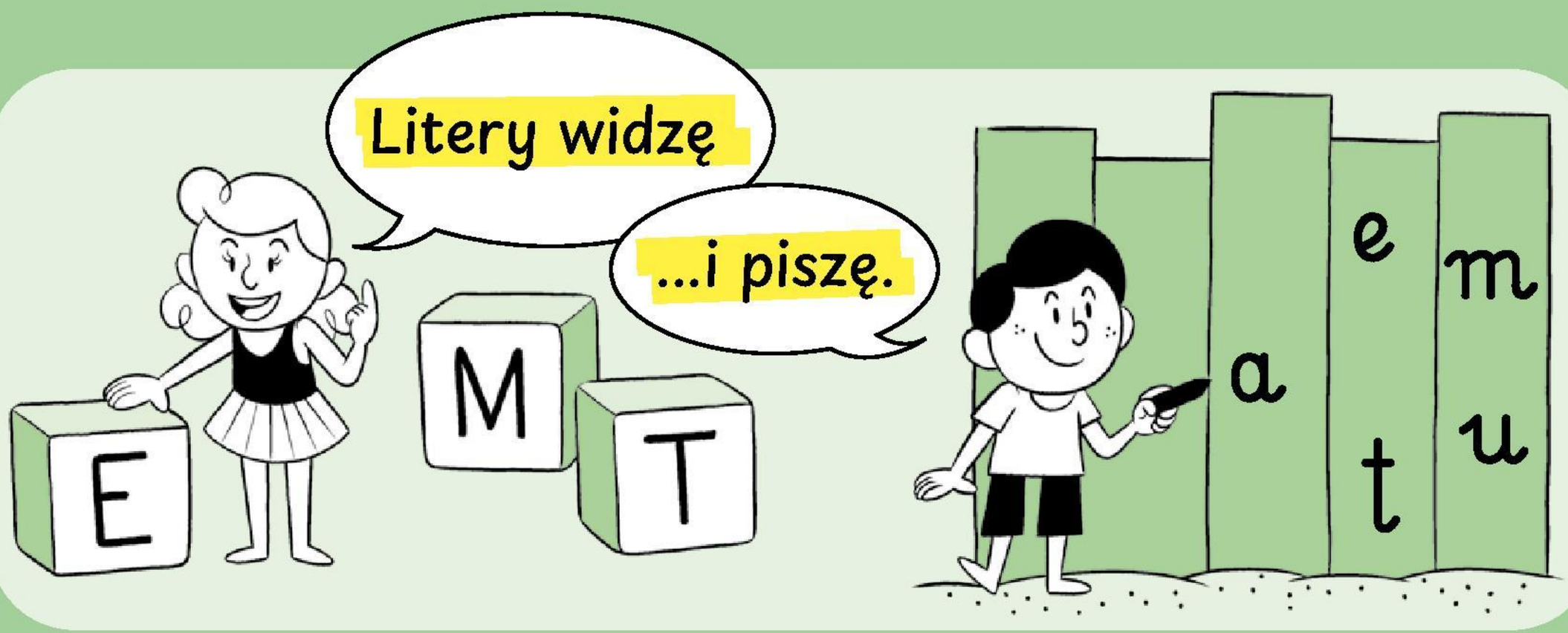
3. Następnie ustawcie je na kartonie, tak żeby powstała makieta placu zabaw.

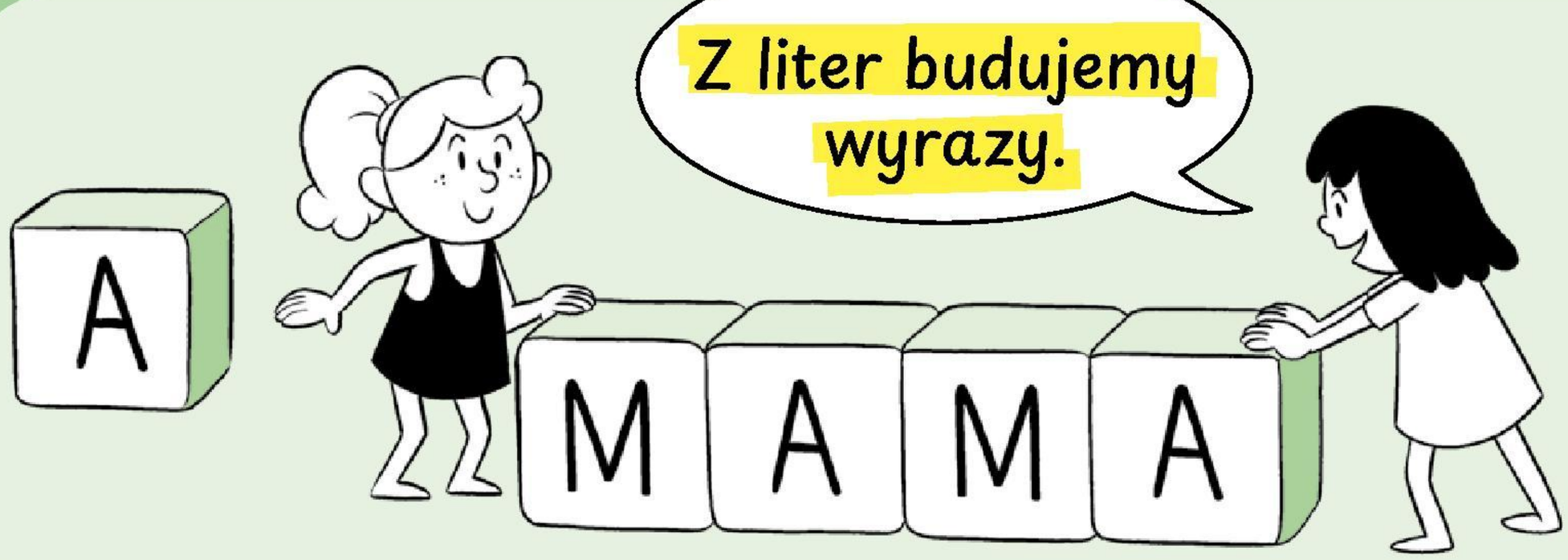

LITERY

WYRAZY

ZDANIA

d D

d D

dom

da do du de ad ed ud

Tu dom Toma.
A tu dom Adama.
A tam? To dom .
Dom to t = da .

W domku Toma jest długa drabina i pudełko
z klockami. Tom buduje budynki, drogi i most.
Dino to pies Adama. On goni motyle.
A co robi Adam?

1. Zajęcie którego chłopca uważasz za ciekawsze, Toma czy Adama? Dlaczego?
2. W co najchętniej bawisz się po szkole?

Zwierzęta i ich domy

Niektóre zwierzęta wykorzystują na mieszkanie dziuple znalezione w drzewach lub nory. Są i takie zwierzęta, które same budują swoje domy.

Mrówki budują swój dom z gałązek, igieł i trawy. W **mrowisku** znajdują się liczne tunele i korytarze.

Borsuki kopią w ziemi głębokie **nory**.

Domy bobrów to **żeremia**. Są to konstrukcje z gałęzi z podwodnym wejściem.

Osy lepią swoje **gniazda** z rozdrobnionego drewna zmieszanego ze śliną.

Ptaki wiją **gniazda** wysoko nad ziemią lub ukrywają je w trawie.

Ślimaki noszą swój **dom na grzbiecie.**

1. Jak się nazywa dom mrówek?
2. W jakich miejscach można spotkać ptasie gniazda?
3. Które zwierzęta mieszkają w norach?
4. Co to są żeremia?

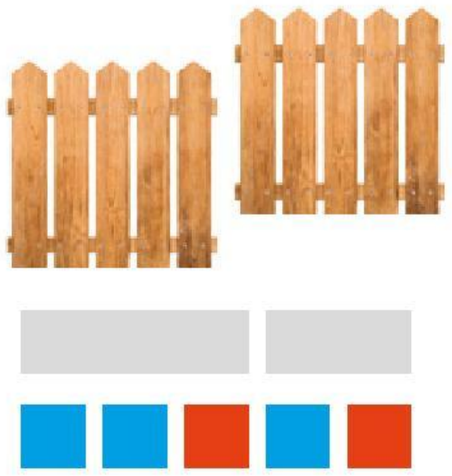
y

y

domy

my ty dy ym yt dym tym

Tu domy i tam domy.
Te domy to .
Tamte domy to .
A to? Tu mamy domy .

My mamy domy. A owady?
Zbudujemy nowe domki dla owadów.
Mamy patyki i 🌰🌰.
Układamy równo bambusowe rurki.
Obok słomy dajemy kawałki kory.

Taki dom z kory i patyków to raj dla owadów.

1. Z czego dzieci budowały domki dla owadów?
2. Jak myślisz, po co w miastach stawia się domki dla owadów?
3. Dowiedzcie się, z czego ludzie budują dziś swoje domy. Jakie materiały wykorzystywali dawniej?

D jak domy

To rysunek Janka. Janek chce zostać architektem, tak jak jego tata. Tata Janka projektuje osiedla. Wykonuje dużo rysunków i obliczeń. Janek chętnie rysuje domy i ulice. Pilnie uczy się matematyki i ogląda zdjęcia ciekawych budowli.

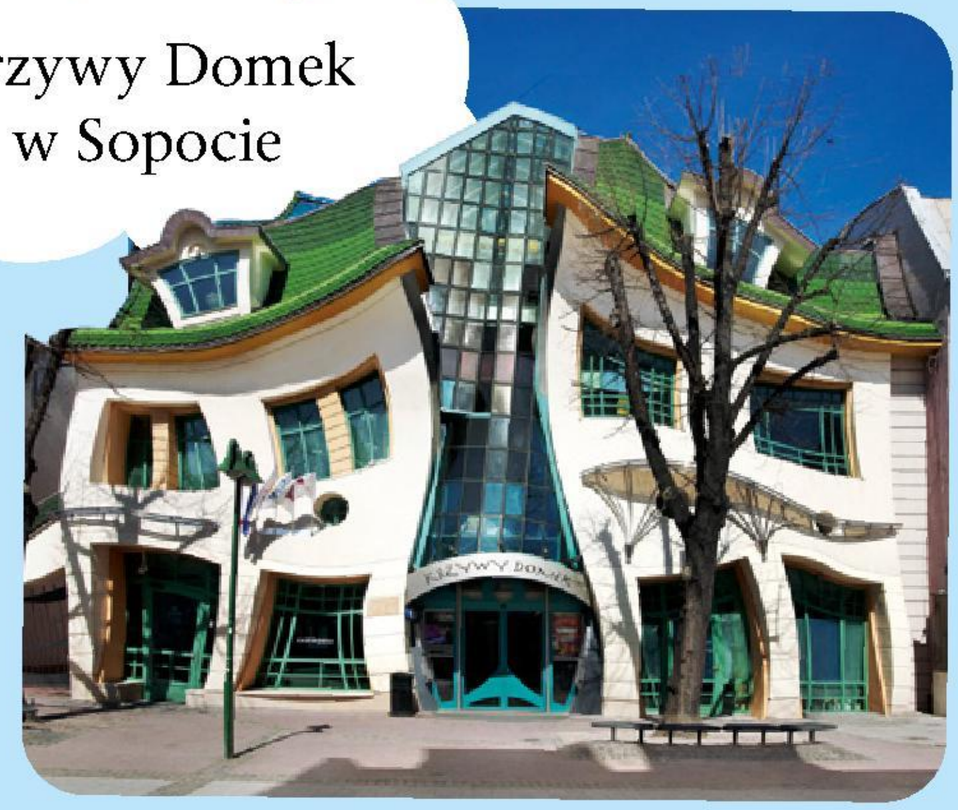

Luksusowy hotel w Dubaju

Na świecie jest dużo niezwykłych domów. Projektowali je wspaniali architekci. Zachwycają nas ciekawym kształtem. Oto kilka z nich.

Poznajemy, odkrywamy

Krzywy Domek w Sopocie

Budynek w Nowym Jorku, zwany żelazkiem

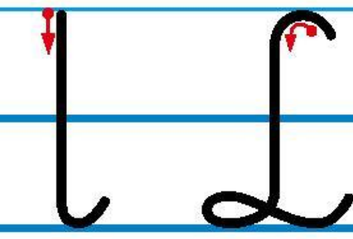

Świątynia ze smokiem w Tajlandii

1. Na czym polega praca architekta? Co to znaczy **coś projektować**?
2. Obejrzyj budynki na zdjęciach. Do czego są podobne?
3. Zaprojektuj i narysuj niezwykły budynek.

l L

lama

la lu lo al ul ol il dal

Matylda ma lamy.
Te lamy to Lula i Lola.
Lula ma medal. Lola ma .
Matylda tuli lamy.

Matylda była w mini zoo. Lula i Lola to jej ulubione maskotki. Matylda pokazała im inne lamy. Potem narysowała portret lamy i alpaki. To rysunek Matyldy.

1. Jakie maskotki ma Matylda?
2. Czym się różnią narysowane przez Matyldę zwierzęta? Jak wygląda lama, a jak alpaka?

Psie smutki

Na brzegu błękitnej rzeczki
Mieszkają małe smuteczki.

Ten pierwszy jest z tego powodu,
Że nie wolno wchodzić do ogrodu,
Drugi – że woda nie chce być sucha,
Trzeci – że mucha wleciała do ucha,
A jeszcze, że kot musi drapać,
Że kura nie daje się złapać,
Że nie można gryźć w nogę sąsiada
I że z nieba kiełbasa nie spada,
A ostatni smuteczek jest o to,
Że człowiek jedzie, a piesek musi biec piechotą.

Lecz wystarczy pieskowi dać mleczko
I już nie ma smuteczków nad rzeczką.

Jan Brzechwa

1. O jakich smutkach jest mowa w wierszu?
2. Dlaczego te smutki autor nazywa smuteczkami? Porozmawiajcie o tym najpierw w parach, a następnie wszyscy wspólnie.

Milo ma medal**.**

ó ż h Przygoda z ortografią

Zdanie rozpoczynamy **wielką literą** i kończymy **kropką**.

Wolno i szybko

Dźwięki w muzyce mogą być **wolne**, **umiarkowane** lub **szybkie**.
Spójrzcie na psa – wolno się skrada, spokojnie idzie, a biegnie szybko.
Tak samo jest z muzyką.

wolno

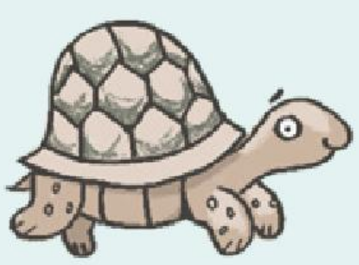

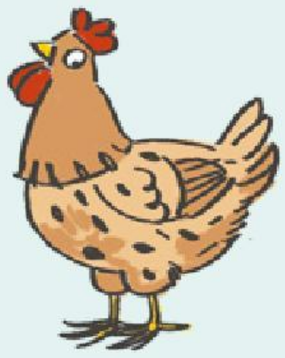
spokojnie, czyli
umiarkowanie

szybko

1. Zastanówcie się, które zwierzę porusza się wolno, które umiarkowanie, a które szybko. Potem wybierzcie jedno zwierzę i naśladujcie jego ruchy w odpowiednim tempie.

2. Powtarzajcie wiersz zgodnie z rytmem – najpierw kilka razy wolno, potem umiarkowanie, a na koniec – szybko.

Ma - ły pie - sek sma - cznie śpi,
o przy - go - dach ma - rzy psich.
Ma - cha ła - pką raz i dwa,
choć za - mknię - te oczy ma.

3. Posłuchajcie rytmu granego przez nauczyciela na bębenku. Zabawcie się w żołnierzy. W zależności od rytmu maszerujcie wolno, umiarkowanie lub szybko – odpowiednio przyspieszając lub zwalniając.

k K

k K

kot

ka ko ku ak ok uk lek

Kitka i Kitek to koty Tymka
i Kamilki. Kitka ma kulki,
a Kitek ma .
Kitek dotyka Tymka.
Kitka umyka do Kamilki.

Ale te koty milutkie!

Co robi dobry opiekun kota?
Dba o zdrowie kota. Karmi go i poi.

Kamilka dba
o swoje kotki.
Tymek jej pomaga.

Kamilka karmi koty.
Tymek wsypuje
piasek do kuwety.

Kamilka daje
kotom nowe
posłanka i drapak.

1. Jak Kamilka i Tymek opiekują się kotami? Co jeszcze należy do obowiązków opiekuna kota?
2. Opowiedz o wybranym zwierzęciu domowym. Powiedz, jakie ma potrzeby i co lubi robić.

K jak koty

Dzikie koty żyją prawie na całym świecie.
Są szybkie i zwinne. Świetnie widzą w nocy.
To znakomici myśliwi.

Lew to król zwierząt.
Zamieszkuje afrykańskie
sawanny. Jest jedynym
kotem, który żyje
w stadzie.

Najszybszym kotem jest **gepard.**
Potrafi biegać z prędkością
szybko jadącego samochodu.

Tygrys to największy
kot na świecie.
Żyje w azjatyckich lasach.
Świetnie pływa.
Zwykle atakuje z ukrycia.

ryś

W Polsce też żyją
dzikie koty.
To **rysie**
i **żbiki.**

żbik

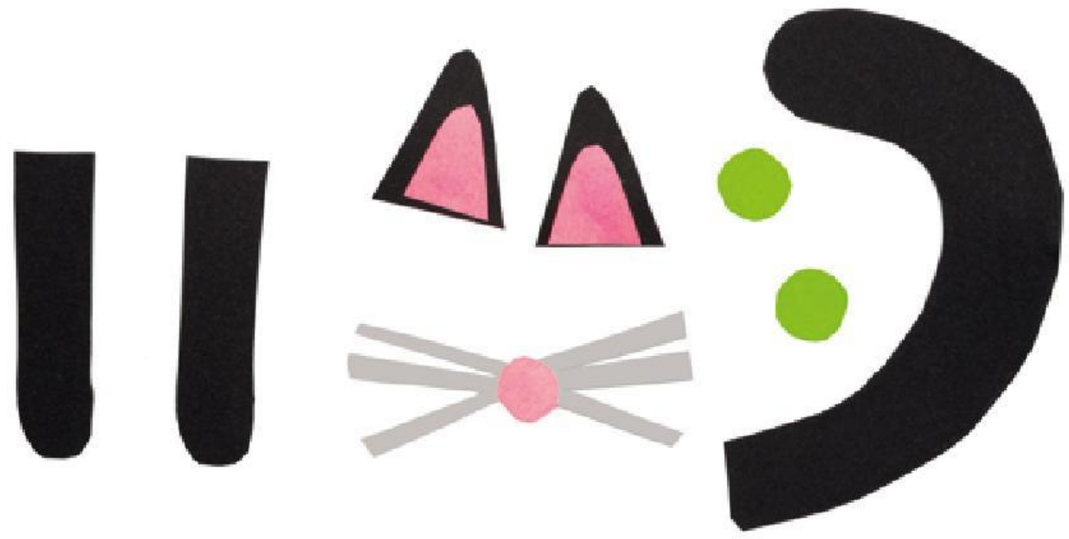
1. Przyjrzyj się zdjęciom i powiedz, jak wyglądają przedstawione na nich koty.
2. Jakie znasz inne dzikie koty?
3. Porównajcie wybranego dzikiego kota z kotem domowym. Co jest podobne, a co inne?

Zwierzątko z papierowej rolki

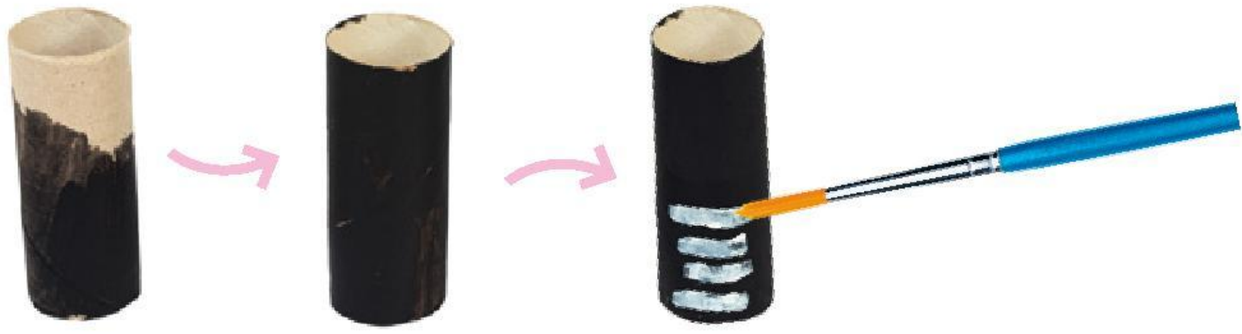

1. Przygotuj rolki po papierze toaletowym, karton, papier kolorowy, farby, flamastry, klej i nożyczki.

2. Z papieru kolorowego wytnij ogon, uszy, oczy, łapy i inne elementy wybranego zwierzaka, na przykład wąsy, trąbę, kły, grzywę.

3. Pomaluj rolkę na odpowiedni kolor. Następnie domaluj na tułowiu paski, łaty lub inny pasujący wzór.

4. Przyklej wycięte części w odpowiednich miejscach. Dorysuj flamastrem pyszczek, oczy, nos lub inne elementy swojego zwierzątka.

TE LITERY JUŻ ZNAMY

SAMOGŁOSKI

o a
e i y
ó u

SPÓŁGŁOSKI

m
l k t d

ł Ł

łata

ła ło łu ał oł uł mył

To Łatek i Miłek.
Łatek ma łatki. Miłek
ma młotek. To tata dał mu
młotek i malutkie .
A kto ma kółko od
Miłka?

Mama zrobiła posłanko dla Łatka.
To biała kołderka w kolorowe łaty.
– Ale ładna ta kołderka! – zawołała Łucja.
Umyła płynem pudełko na smakołyki dla Łatka.
Zawołała pieska i dała mu małe kostki.
– Ale ten Łatek jest łasy na smakołyki! –
zawołał Miłek.

1. O jakich łatach i łatkach jest mowa w tekście?
2. Łucja dba o Łatka. A jakie są twoje domowe zajęcia?
3. Wyobraź sobie, co można zrobić z kolorowych łatek materiału. Narysuj swoją propozycję.

Wiemy, co jemy

Czy zastanawialiście się kiedyś, co to znaczy zdrowo się odżywiać? To znaczy zjadać w ciągu dnia **pięć zdrowych posiłków**. W takim posiłku powinny się znaleźć różnorodne produkty, które należą do wszystkich grup pokarmowych. Są to:

produkty zbożowe

jajka, mięso, ryby i rośliny strączkowe

warzywa i owoce

woda i soki owocowe

nabiał

orzechy i nasiona

1. Z jakich produktów powinno się składać zdrowe śniadanie?

2. Porozmawiajcie o tym:
   - Dlaczego warto ograniczać słodycze? Czym oprócz cukru można posłodzić potrawy?
   - Jakich produktów powinno się jadać jak najmniej?
   - Co jeszcze jest ważne dla zdrowia oprócz zdrowego jedzenia?

To ważne!

Pamiętaj, dzięki właściwemu odżywianiu będziesz mieć dużo siły do nauki i zabawy. Wzmocnisz swój organizm. Zyskasz też dobry nastrój.

Smakowite i niezwykłe

Znany włoski malarz tworzył pomysłowe portrety, których elementami są owoce, warzywa, kwiaty, ryby, a nawet książki. Niektóre jego obrazy można oglądać z dwóch stron. Odwrócone do góry nogami przedstawiają zupełnie co innego.
Oto jedno z jego dzieł.

Giuseppe Arcimboldo
„Ogrodnik”

1. Spójrz na obraz. Co na nim widzisz?
2. Odwróć książkę z obrazem do góry nogami.
   Powiedz, co teraz widzisz.
3. Wyszukaj i nazwij jak najwięcej warzyw na obrazie.
4. Stwórz własny obraz z darów natury.
   - Przygotuj: przykrywkę od pudełka po butach, owoce i warzywa lub kasztany, żołędzie, patyki, szyszki, liście oraz plastelinę.
   - Ułóż swoje materiały według własnego pomysłu. Przymocuj je do przykrywki pudełka plasteliną.
   - Obejrzyj gotową pracę ze wszystkich stron.
5. Zorganizujcie wystawę swoich prac.

j J

j j

jajko

ja jo ju aj jaj jej lej

To mama, tata, Julek i mała Maja.
Tata leje olej do .
Julek myje jajka.
– A tamte jajka?
– Tamte jajka to dodatek
do .
– Ojej, jakie te jajka malutkie!

Zwykle jemy jajka kury. A to inne jajka.

Tu jest ogromne jajo . Jego waga to nawet dwa kilogramy. To tyle co dwie torby cukru.

A to malutkie jajko kolibra. Jest małe jak fasolka.

Tu jaja , a tam jajo krokodyla.

A to? To jajo dinozaura. Odkryto je na pustyni.

1. Które zwierzęta wymienione w tekście są ptakami? Jak duże są ich jaja?
2. Jakie inne zwierzęta składają jaja?
3. Wybierz jedno jajo i narysuj, co się z niego wykluje. Nadaj zwierzęciu imię.

Pomidor

Pan pomidor wlazł na tyczkę
I przedrzeźnia ogrodniczkę.
– Jak pan może,
Panie pomidorze?!

Oburzyło to fasolę:
– A ja panu nie pozwolę!
Jak pan może,
Panie pomidorze?!

Groch zzieleniał aż ze złości:
– Że też nie wstyd jest waszmości!
Jak pan może,
Panie pomidorze?!

Rzepka także go zagadnie:
– Fe! Niedobrze! Fe! Niełądnie!
Jak pan może,
Panie pomidorze?!

Rozgniewały się warzywa:
– Pan już trochę nadużywa.
Jak pan może,
Panie pomidorze?!

Pan pomidor, zawstydzony,
Cały zrobił się czerwony
I spadł wprost ze swojej tyczki
Do koszyczka ogrodniczki.

Jan Brzechwa

1. Jakie warzywa pojawiają się w wierszu? Co wiesz o tych warzywach? Jak wyglądają? Do czego ich używamy?
2. Który fragment wiersza się powtarza? Jak go rozumiesz?
3. Wymień inne warzywa, które znasz. Jak wyglądają? Ulep je z plasteliny.

Jesień zamknięta w słoikach

Jesień to czas zbiorów. Z pól i ogrodów zbieramy warzywa. W wielu domach przygotowujemy z nich przetwory. Dzięki temu zimą mamy zdrowe i smaczne potrawy. Zobacz, co można zrobić z pomidorów, ogórków i kapusty.

Przetwory z pomidorów

Pomidory możemy **suszyć** i przechowywać w słoiku zalane oliwą z ziołami. Takie **suszone pomidory** są świetne do sałatek.

Przecier pomidorowy to gęsty sos z gotowanych pomidorów. Przygotowujemy z niego na przykład zupę pomidorową i sos do pizzy.

Z pomidorów robimy też zdrowy i smaczny **sok**.

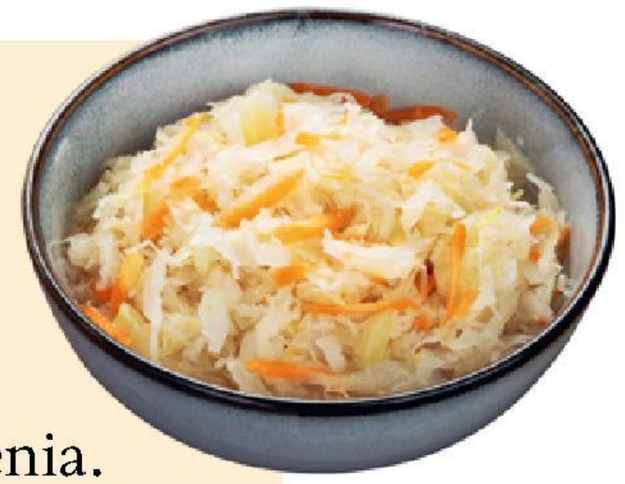

Kiszone ogórki

Ogórki możemy **kisić**. Wrzucamy do słoika czosnek, korzeń chrzanu, koper i układamy ogórki. Zalewamy wszystko posoloną wodą i zakręcamy słoik. Po kilku dniach ogórki są kwaśne i chrupiące.

Kiszona kapusta

Kapusta, podobnie jak ogórki, doskonale nadaje się do **kiszenia**. Kroimy ją na wiórki, solimy, wkładamy do beczki lub słoików. Ubijamy, żeby puściła sok. Po kilkunastu dniach będzie już kwaśna i gotowa do jedzenia.

1. O jakich przetworach jest mowa w tekście? Powiedz, z jakich warzyw powstają.
2. Jakie znacie potrawy z warzyw? Dlaczego warto jeść warzywa? Porozmawiajcie o tym.
3. Zakiście w klasie ogórki lub kapustę. Obserwujcie, jak się zmieniają każdego dnia.

ą

ą

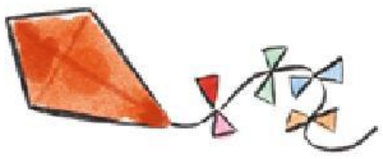
malują

mą ją tą dą mąk kąt ląd

Tomek i Mela malują .
To łąka latem.

Ola i Adam kleją .
Mają i małą .
A tam to kto?
To Tadek i Alek udają .

Co piątek Mela i Ola jadą do domu kultury.
Tam rysują portrety i malują obrazy.
Lepią figurki z gliny, a nawet tkają serwetki.
Mela i Ola lubią te piątkowe wyjazdy!

1. Czym zajmują się dzieci w pracowni plastycznej?
2. Jakie zajęcia po lekcjach lubisz najbardziej?
3. Porozmawiajcie o tym, co to znaczy **mieć do czegoś talent**.
4. Stwórz własny kolorowy obrazek. Zamocz palce w farbie i użyj ich jak stempelków.

Zwierzęta przygotowują się do zimy

Wiele **ptaków** odleciało już w cieplejsze strony. Te, które zostały, wkładają zimowe „ubranka” – wśród piór wyrasta im puch, który chroni je przed chłodem. **Sarny**, **dziki** i **zające** są aktywne przez całą zimę. Zimowe futro tych zwierząt jest jaśniejsze i gęściejsze.

gil

sikora

dzięcioł

wiewiórka

Wiewiórki gromadzą zapasy w dziuplach, a **myszy** w norach.

sarna

dzik

zając

Niedźwiedzie, borsuki czy **jeże** najadają się do syta i zapadają w zimowy sen. Zgromadzony pod skórą tłuszcz pozwoli im przetrwać zimę.

borsuk

niedźwiedź

jeż

1. Jak ptaki przygotowują się do zimy?
2. Które zwierzęta zasypiają, a które gromadzą zapasy na zimę?
3. Czym się różnią zimowe „ubranka" ptaków i innych zwierząt, takich jak sarna czy zając, od ich letnich „ubranek"?

ę

ę

idę

mę tę kę dę rę lęk jęk

– Mamo, idę do Ady.
Dam jej . Tę o małej .
– Ale to daleko, Emilko.
– To jadę .
– A ty, Tomku?
– Ja maluję kolejkę i klejęklatkę.

– Ojej! Ojej! Moja ręka! Co ja teraz zrobię?
Zaraz utonę! Nie dam sobie sam rady!
A co to za jęki? To Jędrek. Robił pętlę i zawiązał sobie węzeł na ręce. Tomek podbiegł do brata.
– Ja ci pomogę! Razem damy sobie radę z tym morskim .

1. O czym rozmawiały mama i Emilka? Co robił wtedy Tomek?
2. Jak myślisz, w co mógł się bawić Jędrek?
3. W parach wybierzcie jakiś przedmiot codziennego użytku i wymyślcie jego inne zastosowanie w zabawie.

Parasole

Na ulicy pod drzewami
parasole dwa.
Pod tym dużym idzie mama,
pod tym małym – ja.

Idę z mamą. Idę, słucham,
mama słucha też,
jak z drzewami o czymś szepcze
rozgadany deszcz.

Szepcze cicho, to znów głośniej,
w rynny dzwoni, gra
i wesoło stuka, puka
w parasole dwa.

Helena Bechlerowa

1. Jaki nastrój panuje w wierszu? Ponury, smutny czy wesoły, radosny? Dlaczego tak sądzisz?
2. Co robi deszcz w wierszu? Jakie odgłosy wydają spadające krople?
3. Poszukajcie przedmiotów, za pomocą których można naśladować odgłosy deszczu. Zaprezentujcie te odgłosy w klasie.

Jesienne kap, kap, kap...

Dźwięki jesiennego wiatru, deszczu i liści można **naśladować**.
Dzięki takiej muzyce nawet deszczowy dzień staje się wesoły.

1. Wypowiadajcie podane słowa i klaszczcie rytmicznie. Każda kropla oznacza klaśnięcie, a wszystkie klaśnięcia powinny być równe – jak krople.

Kap, kap, kap, kap, kap, kap, je - sień.

2. Naśladujcie odgłosy jesiennej pogody i zagrajcie w jesiennej orkiestrze. Wykorzystajcie do tego dostępne „instrumenty": gazety, foliowe torby, ziarna ryżu, kasztany albo żołędzie.

3. Zróbcie gimnastykę buzi i języka, powtarzając po kilka razy jesienne odgłosy. Róbcie to wyraźnie i zgodnie z rytmem.

plum, plum, kap, kap, kap, kap, plum, plum, kap, kap, szszsz

Razem siadamy i baśń wymyślamy

– Czego potrzeba? Siedmiu gór.
Przyda nam się jeszcze król.
– A! I jeszcze lasów siedem.
No i smok. Wystarczy jeden.

– Jedna będzie też królewna.
Może być na wieży. Z drewna.
– Strażnik? Strażnik jak najbardziej.
I niech śpi na halabardzie.

– No i niechże coś się dzieje!
Może niech smok ogniem zieje?
Bo że umie ziać, to pewne.
– I niech może zje królewnę?

– Albo niech ją porwie raczej.
I niech skończy się inaczej.
– Niech uwolni ją zuch. Jaś.
O! I proszę! Mamy baśń!

Tomasz Plebański

1. Co jest potrzebne, żeby powstała baśń? Odpowiedz na podstawie wiersza.
2. Które postacie wymienione w wierszu mogłyby istnieć naprawdę, a które nie?
3. Znajdź na ilustracji postacie i przedmioty, które nie występują w wierszu. Z jakich baśni mogą pochodzić?
4. W grupach wymyślcie i opowiedzcie baśń z magicznymi postaciami i przedmiotami, gdzie dobro walczy ze złem. Możecie zacząć od słów: „Dawno, dawno temu…" lub „Za siedmioma górami, za siedmioma lasami…".

Czy znacie te baśnie?

1. Z jakich baśni pochodzą bohaterowie przedstawieni na ilustracjach? Nazwij te postacie.
2. Przygotujcie w grupach i przedstawcie scenki z wybranych baśni. Niech pozostałe dzieci zgadną, jakie to baśnie.
3. Wybierz jedną z baśni i zmień jej zakończenie. Opowiedz swoją wersję baśni.

s S

smok

samolot

sok

laska

masło

deska

kłos

Kostek dostał od taty
o smoku Smyku.
Smyk to miły smok.
Smoki jadają mięso.
Ale Smyk je tylko kluski
i sałatę.
Do sałaty dodaje listki mięty
i sos.

Smyk jest młodym smokiem. Ma tylko sto lat.
Dorosłe smoki mają nawet po kilkaset lat.
Smoki budują swoje jamy na skraju lasu.
Wysoko latają. Są zwinne i sprytne. Smyk trenuje loty. Startuje ze stromej skały. Robi to doskonale.

1. Jakim smokiem jest Smyk? Co lubi jeść? Czego nie je?
2. Co potrafią robić smoki?
3. Jakie znacie smoki, które są bohaterami książek lub filmów?

Bajki o smokach

W wielkiej jamie pod skalnym urwiskiem rozprawiały wesoło małe smoki: Karolek, Kuba, Pawełek, Piotrek i Stefanek.

– W mojej bajce smok Hilary zjada owce. I podobno dlatego ma takie długie, mocne pazury, gładkie kudły, sokoli wzrok i wielkie uszy! – oznajmił smok Karolek.

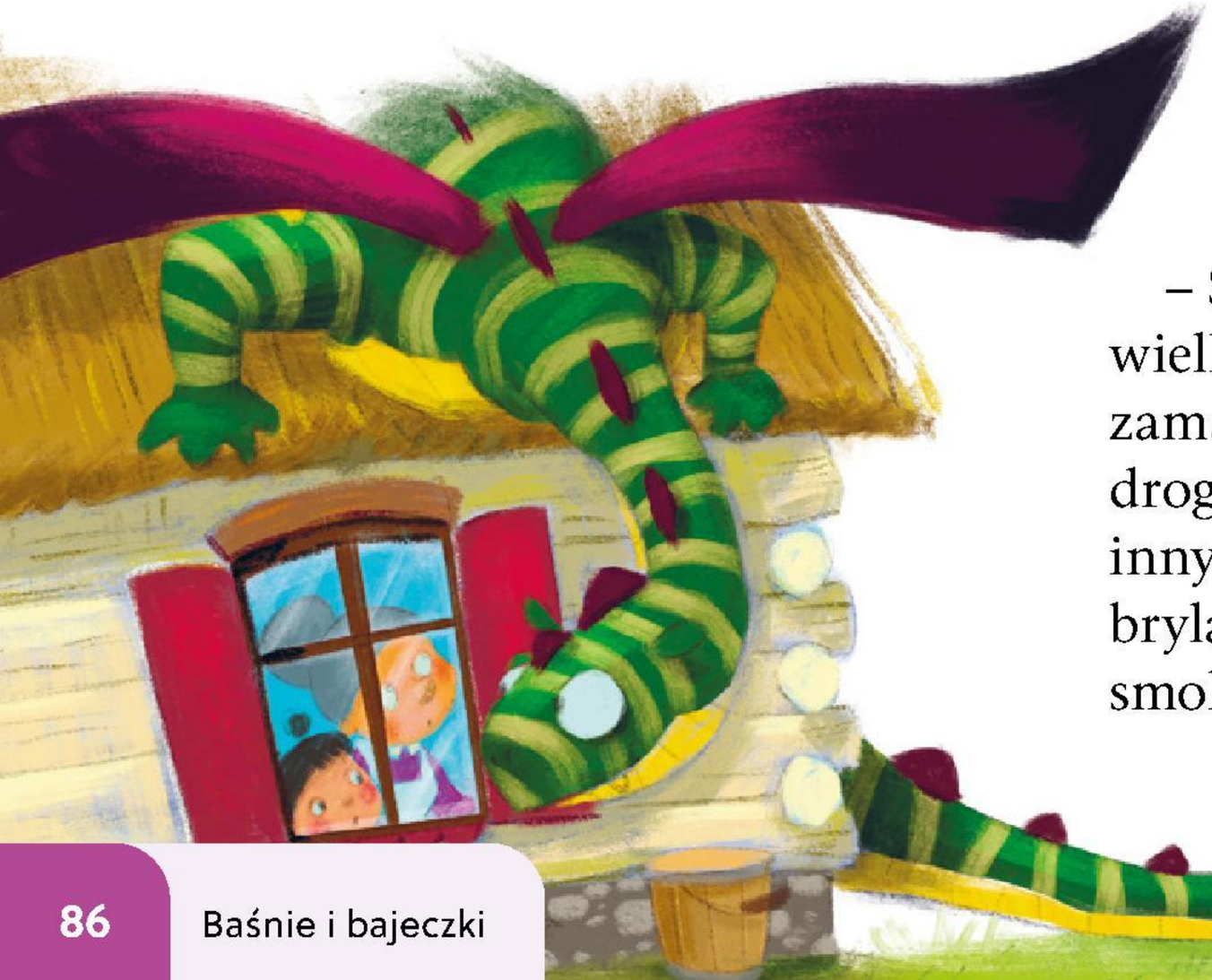

– A w mojej smok Kalasanty zjada rycerzy i kolekcjonuje rycerskie zbroje. Jego kolekcja jest słynna na cały świat! – dodał smok Pawełek.

– A w mojej smok Zenon zjada królewny. Ale najpierw zabiera im złote ozdoby, perły i brylanty. Wkłada je do pudełek i układa w jamie w wielkie stosy. Smok Zenon jest taki bogatyyy! – zawył smok Kuba.

– Smok Marceli z mojej bajki to wielki rozrabiaka! Wypija wodę z wiader, zamazuje błotem okna i rozsypuje na drogach stare opony. A do tego zabiera innym smokom owce, złote ozdoby, perły, brylanty i rycerskie zbroje! – zawołał smok Piotrek.

– A w mojej bajce smok Baltazar pomaga ludziom. Pilnuje owiec, dźwiga drewno na opał, naprawia piece, skleja rozbite garnki, rozpala ogień, reperuje dachy, płoty i drabiny – oznajmił smok Stefanek.

– Serio? – spytały zdumione smoki.

– Serio. Ale smok Baltazar to smok z całkiem innej bajki – odparł smok Stefanek i pokiwał dwiema głowami.

Małgorzata Strzałkowska

1. Co robiły małe smoki pod skalnym urwiskiem?
2. Jakie były smoki z wymyślonych bajek? Czym się różniły?
3. Dlaczego Baltazar był wyjątkowym smokiem?
4. Co to znaczy, że ktoś lub coś **jest z innej bajki**?
5. Wymyśl własną bajkę o smokach i narysuj do niej ilustrację.

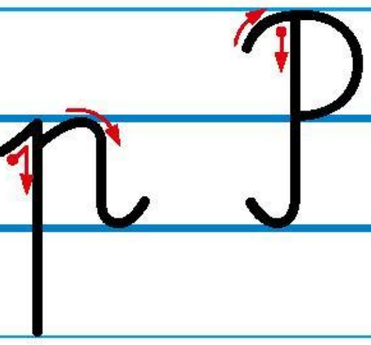
Smok miał kółko, kulkę, deskę, młotek i klej.

- Przeczytaj zdanie o smoku. Powiedz, co mógł zrobić, mając takie przedmioty.

?! Nasz język polski

Przy wyliczaniu stawiamy między wyrazami **przecinek**.

p P

plama

mapa

paleta

palma

lampa

małpa

słup

Pola i Paula malują pastelami tło plakatu. Temat plakatu to ptaki polskie. Pola układa jaskółki, sójki i kukułki.
– A to jaki ptak? – pyta Paula.
– To jest dudek!

Ptaki polskie

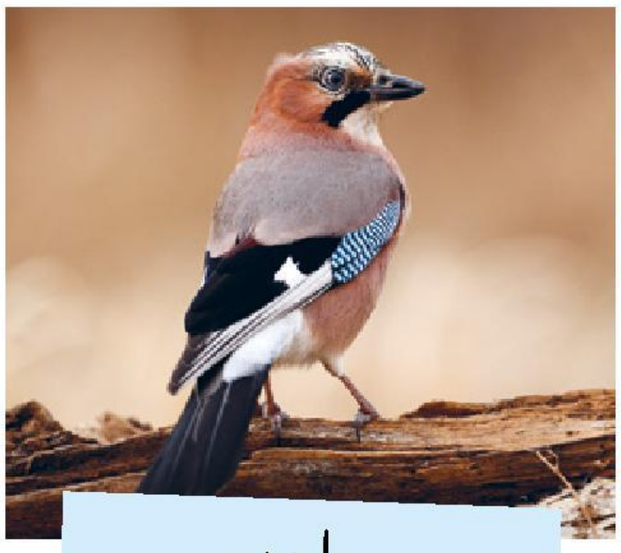
dudek

Dudek ma piękne pióra na głowie. Jego pokarmem są owady.

Jaskółka zjada komary. Lepi swoje domy nad oknami.

jaskółka

sójka

Sójka jest ładnym ptakiem. Ma długi ogon i kolorowe pióra.

Kukułka zostawia jaja innym ptakom. Nie dba o swoje pisklęta.

kukułka

1. Który ptak podoba ci się najbardziej? Powiedz, jak on wygląda.
2. Jakie znasz inne ptaki polskie?
3. Przygotujcie z pomocą nauczyciela plakat o polskich ptakach.

Które ptaki odlatują, a które zostają?

Coraz krótsze dni dają znać ptakom, że zbliża się zima. Wiele gatunków ptaków opuściło już Polskę i rozpoczęło swoją coroczną wędrówkę do cieplejszych zakątków świata, gdzie łatwiej znajdą pokarm.

Już w sierpniu odleciały wilgi, słowiki i kukułki. We wrześniu pożegnaliśmy jaskółki i ostatnie bociany. Powrócą do nas dopiero wiosną.

1. Na podstawie tekstu powiedz, które ptaki odlatują, a które zostają w naszym kraju.
2. Dlaczego ptaki odlatują do ciepłych krajów?
3. W jaki sposób możemy pomóc ptakom zimującym w Polsce przetrwać zimę?

Są ptaki, dla których polskie zimy nie są straszne. Wróble, sikory, gawrony, sójki i dzięcioły zostają z nami przez cały rok. Aby przetrwać trudny czas, wykorzystują dziuple i budki lęgowe.

sójka

jemiołuszka

kawka

dzięcioł

Są też ptaki, które na zimę przylecą do Polski z zimniejszych regionów. To jemiołuszki oraz krewniacy naszych gili, gawronów i kawek.

gil

sikora

gawron

wróbel

To ważne!

Pomóż ptakom przetrwać zimę. Do karmnika wsypuj ziarna zbóż, nasiona słonecznika, kasze, a nawet pokrojone jabłka lub orzechy. Możesz zawiesić słoninkę. Pamiętaj, żeby dokarmiać ptaki systematycznie aż do wiosny i usuwać resztki pokarmu.

Zróbmy z tym porządek

Cześć, jestem Antek! Uwielbiam grać w piłkę i strzelać gole. Zapominam wtedy o całym świecie, tak jak na przykład dziś… Tak się zaangażowałem w mecz, że o mały włos nie spóźniłem się na zajęcia. Zdyszany wbiegłem do klasy chwilę przed dzwonkiem. Ledwo zająłem miejsce w swojej ławce, a już pani Ewa poprosiła o wyjęcie zrobionych w domu rysunków. Sięgnąłem po plecak… i wtedy zdarzyła się katastrofa! Gdy odsunąłem suwak, z plecaka wypadł na podłogę piórnik, a wraz z nim kredki, temperówka i linijka. Westchnąłem i zacząłem je zbierać. Moja siostra Julka bez słowa mi pomogła. Na nią zawsze mogę liczyć!

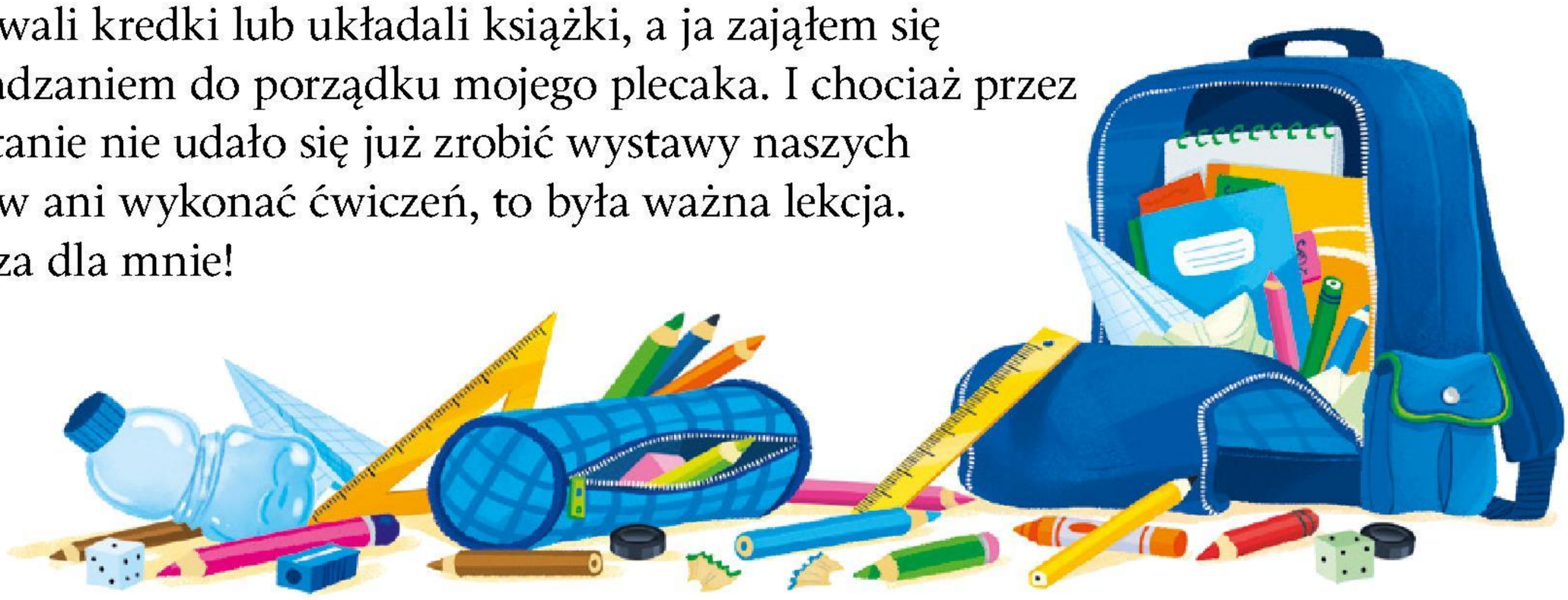
Pani Ewa cierpliwie odczekała, aż wszystko pozbieramy, i ponownie poprosiła o pokazanie rysunku. W pośpiechu zacząłem przeszukiwać plecak. Nie było to łatwe, bo pośród książek i zeszytów walały się papierowe samoloty, pusta butelka po wodzie, a nawet pionki od warcabów i kostki do gry.

– Jeszcze chwilkę… – powiedziałem, udając opanowanie. Ale w środku czułem narastający żal i złość na samego siebie.

Pani Ewa przyglądała mi się z zaciekawieniem i troską.

– Oj, chyba musimy zrobić z tym porządek. I to dosłownie! – powiedziała w końcu z uśmiechem.

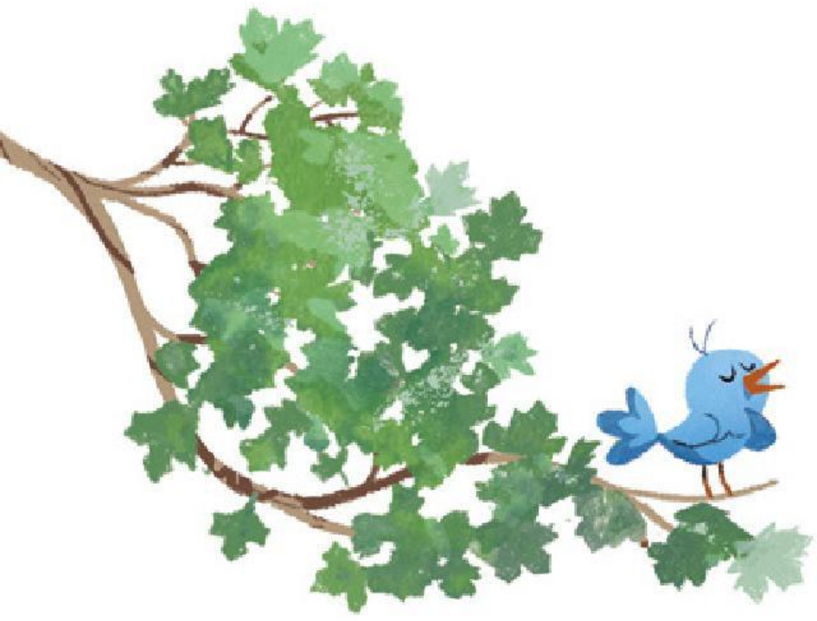
Usiedliśmy w kręgu i zaczęliśmy wspólnie wymyślać sposoby na porządek. Potem od razu wcieliliśmy je w życie. Jedni sprzątali swoje szafki, inni temperowali kredki lub układali książki, a ja zająłem się doprowadzaniem do porządku mojego plecaka. I chociaż przez to sprzątanie nie udało się już zrobić wystawy naszych rysunków ani wykonać ćwiczeń, to była ważna lekcja. Zwłaszcza dla mnie!

1. Dlaczego Antek miał kłopot ze znalezieniem zrobionego w domu rysunku? Opowiedz o tym.
2. Co ty robisz, żeby mieć porządek w piórniku, plecaku i szafce?
3. Dlaczego warto dbać o porządek?

Coraz wyżej – coraz niżej

W muzyce możemy zaśpiewać, zagrać i usłyszeć **dźwięki** o różnej wysokości – **niskie** i **wysokie, coraz wyższe** i **coraz niższe**.

To me- lo- dia pta- szka jest.

Tę me- lo- dię śpie- wa miś.

1. Kto śpiewa wyżej – miś czy ptaszek? Zaśpiewajcie najpierw melodię ptaszka, a potem misia, tak jak pokazują kreski – krócej lub dłużej, wyżej lub niżej.
2. Do tej zabawy będą potrzebne dzwonki i pałeczki. Posłuchajcie utworu Mozarta „Bułka z masłem", który odtworzy nauczyciel. Kiedy melodia się wznosi – podnieście pałeczki nad dzwonkami, a kiedy opada – opuśćcie je.

dzwonki

3. Posłuchajcie utworu jeszcze raz. Przesuwajcie pałeczkę po dolnych płytkach: w prawo – gdy melodia się wznosi, a w lewo – gdy opada.

r R

rolki

rura

okulary

murek

karta

kaptur

traktor

Oskar dostał .
Od roku dokładał tam .
– Mamo! Mam pomysł.
Kupię rolki – ustalił Oskar.
– I kupię rolki dla Patryka! – dodał.
– To super pomysł, Oskarku!

Oskar, Patryk i tata byli w sklepie. Razem wybrali rolki. Potem wypróbowali je w parku.

– Najpierw jazda po płaskim. Potem skoki na murki i rampy! – zawołał uradowany Oskar.

A po kolacji znów ustawił skarbonkę na biurku.

1. Na co Oskar przeznaczył swoje oszczędności?
2. Jak myślisz, dlaczego warto oszczędzać pieniądze?
3. Jak zadbać o to, żeby jazda na rolkach była bezpieczna?

Widzieć, słyszeć i czuć

Dzięki **zmysłom** poznajemy świat. Każdy zmysł ma swój narząd: **wzrok** – oczy, **słuch** – uszy, **węch** – nos, **smak** – język, **dotyk** – skórę. Smak i węch działają razem. Gdy mamy katar, trudniej nam poczuć smak potraw. Skóra nie wszędzie jest tak samo wrażliwa – najczulsze są opuszki palców. Niektórzy słyszą bardzo dobrze, inni trochę gorzej. Czasem potrzebujemy okularów, żeby lepiej widzieć.

Smak

Za pomocą języka rozpoznajemy różne smaki, na przykład: słony, słodki, kwaśny i gorzki.

Węch

Nos pomaga nam oddychać. Dzięki niemu czujemy zapachy, na przykład kwiatów lub jedzenia.

ZMYSŁY

Dotyk

Dzięki skórze czujemy, na przykład uciskanie, głaskanie, ból, ciepło czy zimno.

Słuch

Ucho ma kształt podobny do muszelki. Taki kształt pomaga zbierać dźwięki i kierować je do środka ucha.

Wzrok

Oczami widzimy świat. W ten sposób odbieramy najwięcej informacji z otoczenia.

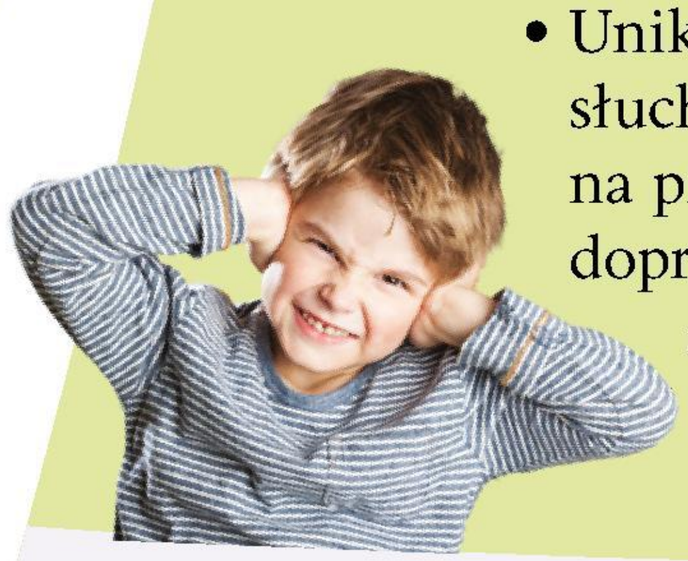

Jak dbać o narządy zmysłów?

- Dbaj o dobre oświetlenie podczas nauki. Jeśli piszesz prawą ręką, lampa powinna stać po lewej stronie.
- Wzrok się męczy przy długim wpatrywaniu się w ekran. Rób przerwy podczas korzystania z urządzeń elektronicznych.
- Noś okulary z filtrem, gdy słońce świeci ci w oczy.

- Unikaj hałasu. Długotrwałe słuchanie głośnych dźwięków, na przykład muzyki, może doprowadzić do pogorszenia słuchu.

- Chroń skórę przed słońcem i mrozem. Używaj specjalnych kremów z filtrem.

1. Jakie zmysły pozwalają nam poznawać świat?
2. Wymień przykładowe smaki, które odczuwa człowiek.
3. Jak dbać o wzrok, słuch i skórę?
4. Pokrój w plasterki jabłko, gruszkę i marchew. Zatkaj nos palcami i z zawiązanymi oczami spróbuj rozpoznać te produkty za pomocą smaku. Wykonaj ponownie to ćwiczenie – z zawiązanymi oczami, ale bez zatykania nosa. Co zauważasz?

n N

nos

nora

nurek

maliny

ananas

tulipan

melon

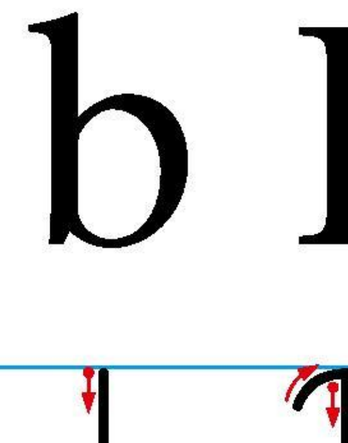
Nadia, Nela i Julian mają plastelinę.
Nadia ulepiła komika.
To pan Konstanty.
Jaki on ma nos!
Nela lepi ładne melony.
Ma notes i naklejki.
Jakie to naklejki?

Julian ulepił . Zrobił mu grube nogi i trąbę. Trąba to jego nos. Ale długi i zabawny jest ten nos!

Co robi trąbą? Nabiera wodę. Zrywa listki, trawę, łodygi i owoce. I podaje sobie do pyska. trąbą wydaje odgłosy.

1. Co ulepiła Nadia, a co Julian? Co lepi Nela?
2. Do czego słoniowi służy trąba? Jakie inne zwierzęta mają ciekawe nosy?
3. Stwórzcie plastelinową krainę, w której żyją stworzenia z niezwykłymi nosami.

b B

balon

buty

buraki

bratek

robot

taboret

meble

Bartek dostał na mikołajki komiks o borsuku. Ten borsuk latał balonem! Bartek polubił borsuka i loty. On buduje balon. Pakuje do bułki, banany, bidon. I… odlatuje.

Beata mówiła Bartkowi, jak było dawno temu. Podobno wtedy baran, i kogut odbyli lot balonem.

– Tato, tak było?

– Tak. To był próbny lot. Dopiero potem organizowano wyprawy dla .

– A kiedy ja polecę? – zapytał Bartek.

– Mamy zaplanowany lot widokowy w wakacje.

1. O czym jest komiks, który dostał Bartek?
2. Jakie zwierzęta dawno temu poleciały balonem?
3. O czym marzył Bartek? Jakie są twoje marzenia?

Pierwszy śnieg

Dzisiaj o świcie spadł pierwszy śnieg
i po tym śniegu Mikołaj biegł.
A że wór miał troszeczkę sparciały,
z różnych dziur prosto w zaspy leciały:
spełnione marzenia,
dalekie podróże,
prezenty malutkie
i średnie,
i DUŻE,
sny takie kosmiczne, że szczęka opada
i życzeń najlepszych krzykliwa gromada.

O tych zgubach Mikołaj nic nie wie…
Same trafią. Do kogo?
Do Ciebie!!!

Natalia Usenko

1. Kto biegł po pierwszym śniegu?
2. Co wypadło z worka Mikołaja?
3. Którą zgubę Mikołaja chcielibyście otrzymać?
4. Co wy moglibyście podarować innym? Porozmawiajcie o tym w parach i przedstawcie klasie swoje pomysły. Następnie przegłosujcie swoje propozycje. Która z nich wygrała?

1 Przeczytaj pytania do tej ilustracji. O co jeszcze możesz zapytać?

Kto ma sanki?

Jakie są sanki Mikołaja?

Jaką brodę ma Mikołaj?

Kto stoi obok Mikołaja?

Na końcu **pytań** piszemy **znak zapytania**. ?

2 Jakie pytania możesz zadać do ilustracji do wiersza „Pierwszy śnieg”?

3 O co można zapytać Mikołaja? Układajcie różne pytania.

c C

cyrk

cena

cebula

taca

serce

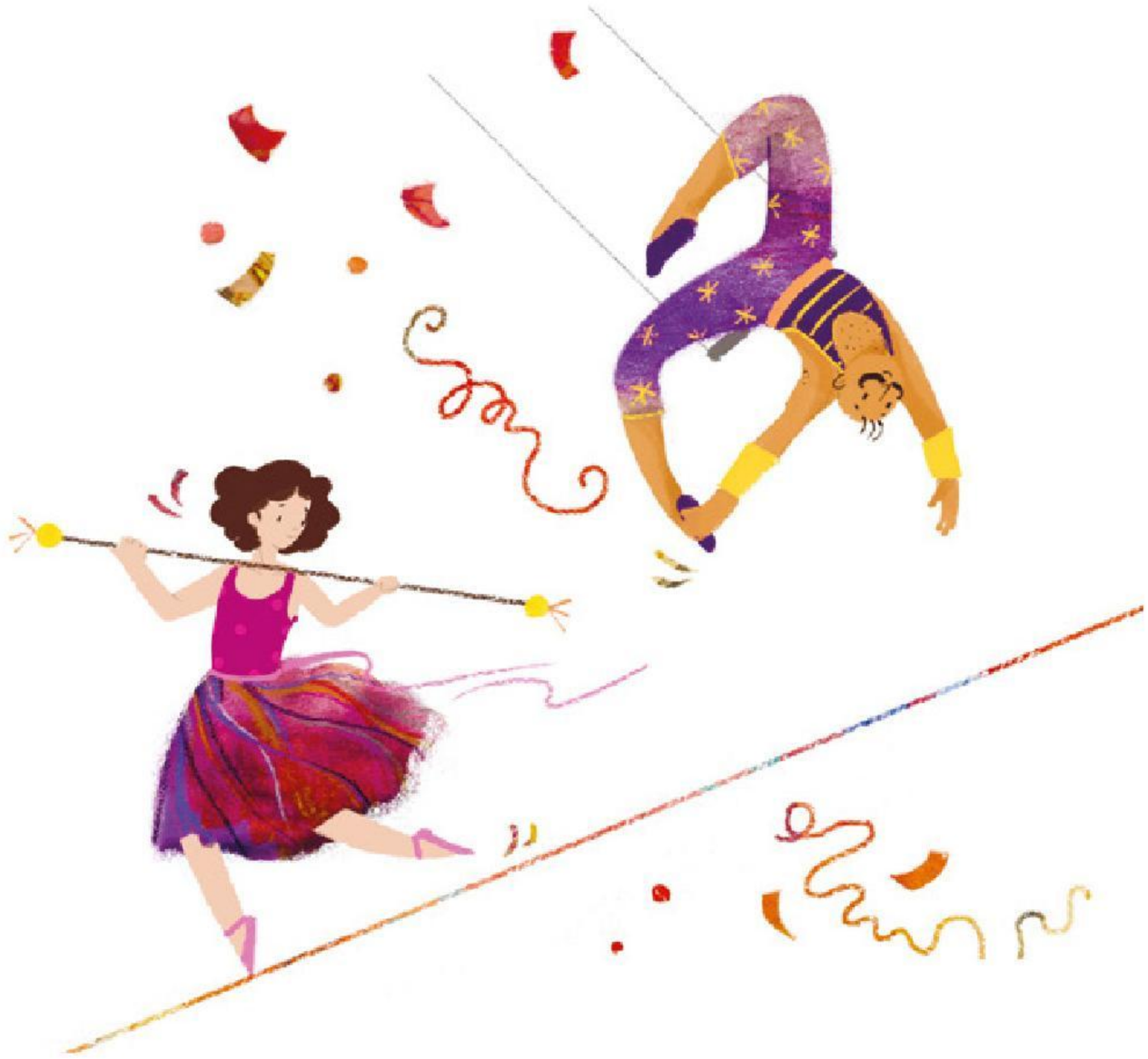
palec

latawiec

Cyryl, Marcel i tata idą
do cyrku.
Tata kupił na sobotę 3 bilety.
Na placu blisko domu stoi
namiot podobny do pałacu.
Obok namiotu artysta
podaje cukierki.
Jaki on ma strój?

Cyrk to moc atrakcji.
Cyryl i Marcel oglądają
to cudowne widowisko!
Akrobata zeskakuje
z trapezu i robi salto.
Tancerka z gracją
balansuje nad areną.

Komik w rudej peruce
stroi zabawne miny.

Elegancki magik pokazuje
triki. Wkłada do cylindra
, a wyjmuje bukiet
kwiatów.

1. Dokąd wybrali się Cyryl, Marcel i tata?
2. Jacy artyści występują w cyrku? Co robią?
3. Jakie zdolności są potrzebne, żeby zostać artystą cyrkowym?
4. Co oznacza słowo **triki**? Jakim innym słowem możesz je zastąpić? Znajdźcie w tekście inne wyrazy związane z cyrkiem. Wyjaśnijcie, co oznacza każde słowo.

B jak balony

Machina latająca
Leonarda da Vinci
(rekonstrukcja)

Ludzie od dawna obserwowali ptaki, nietoperze i owady, marząc o lataniu. Powstawały różne pomysły na maszyny latające.

Ornithopter
Edwarda Purkisa
Frosta z 1902 roku

Najpierw po niebie latały balony, sterowce i szybowce. Potem pojawiły się samoloty.

szybowiec

balon

sterowiec

Pierwszy samolot skonstruowano ponad 100 lat temu. Był on wykonany z drewna.
Jego lot trwał tylko 12 sekund.

Samolot Flyer I zbudowany przez braci Wright

Dziś najdłuższy lot trwa około 20 godzin. Jest to podróż między kontynentami, na przykład z Europy do Australii. Współczesne samoloty mogą zabrać na pokład nawet 800 pasażerów.

Airbus 380-800

1. Na czym wzorowali się ludzie, kiedy budowali pierwsze maszyny latające?
2. Popatrz na zdjęcia i powiedz, czym się różni balon od sterowca.
3. Jak długo trwał pierwszy lot? A ile trwa najdłuższy lot dzisiaj?
4. Wyobraź sobie, że możesz zaprojektować samolot przyszłości. Narysuj go i opowiedz, jakie ma niezwykłe możliwości.

Czarodziejska podróż

Do malowania obrazów potrzebne są nie tylko zdolności, ale też wyobraźnia. Gdy patrzymy na ten niesamowity obraz, mamy wrażenie, że artysta zaprasza nas do świata baśni albo do swojego snu.

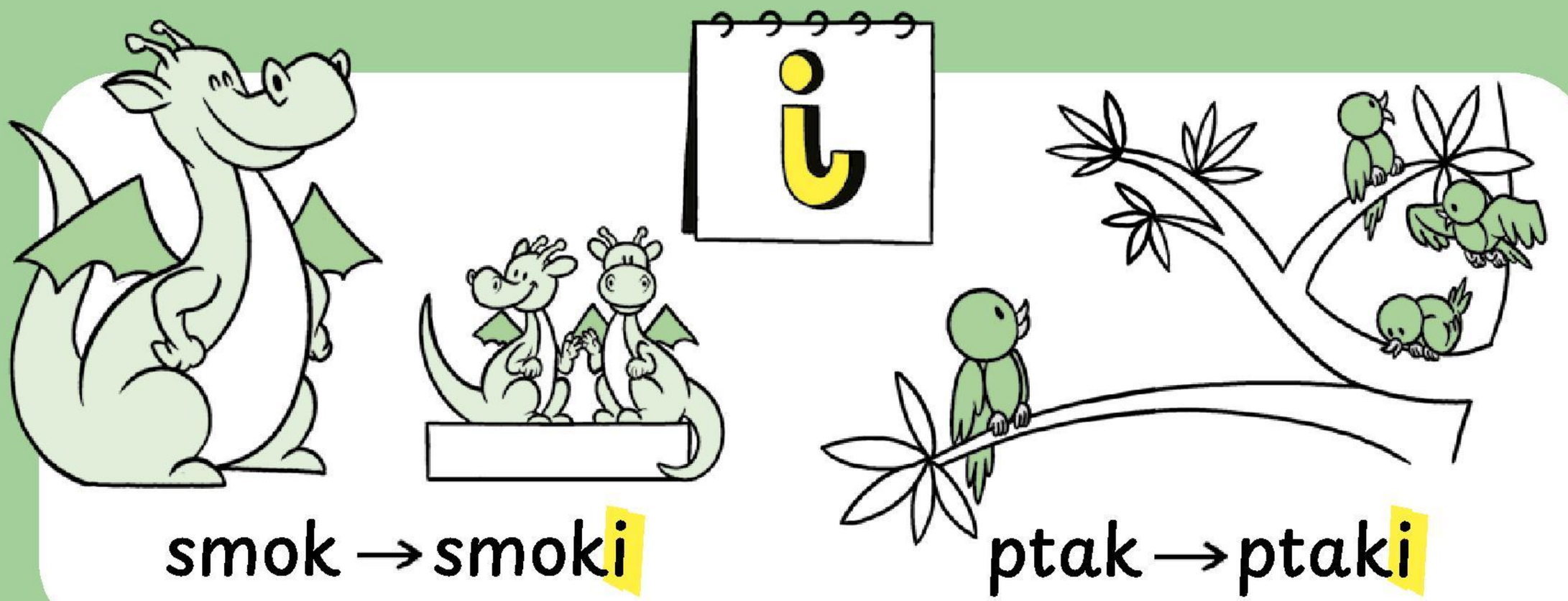
Arkadiusz Mężyński, „Przygotowania do podróży”

1. Przyjrzyj się uważnie obrazowi. Co przedstawia? Jakie barwy dominują? Jaki panuje na nim nastrój?
2. Zastanów się, dlaczego ten obraz zaskakuje. Co jest w nim dziwnego?
3. Spróbuj dokończyć zdania tak, by pasowały do obrazu.

   To lot do… Tym statkiem lecą…

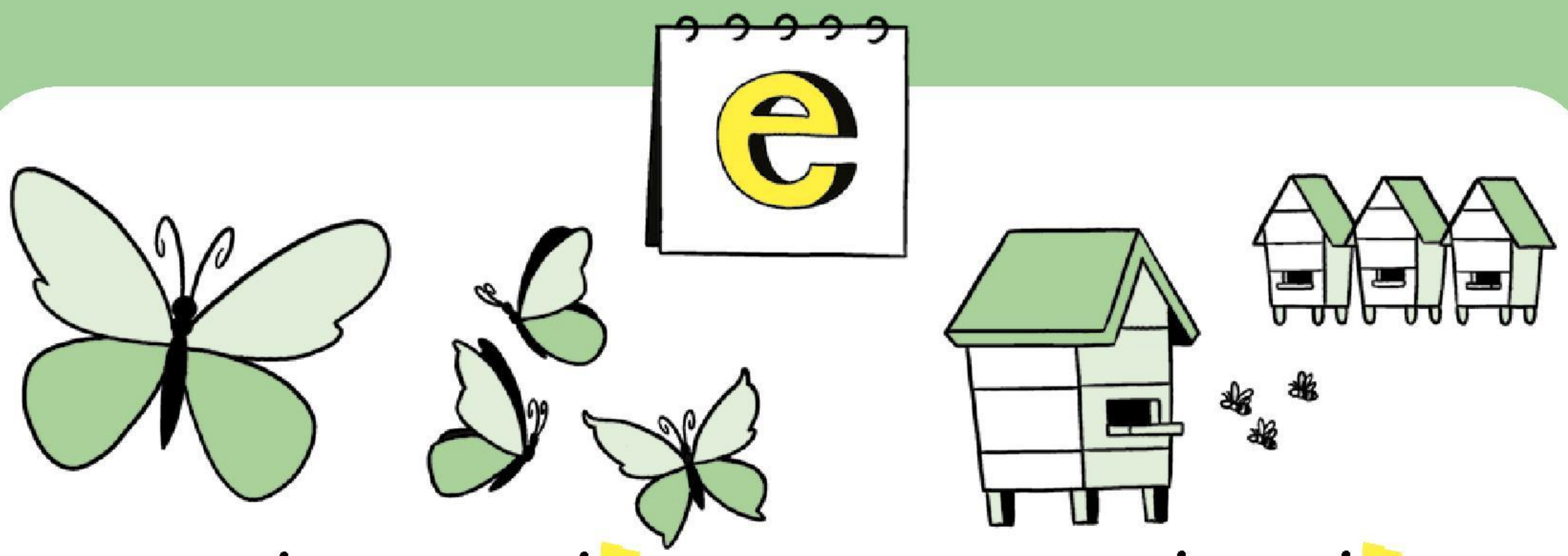
4. Wyobraź sobie, że przenosisz się do „wnętrza” tego obrazu. Kogo tam spotkasz? Co możesz usłyszeć i poczuć? Spróbuj wymyślić i opowiedzieć swoją przygodę w tym magicznym świecie.

JAK Z JEDNEGO ZROBIĆ WIELE?

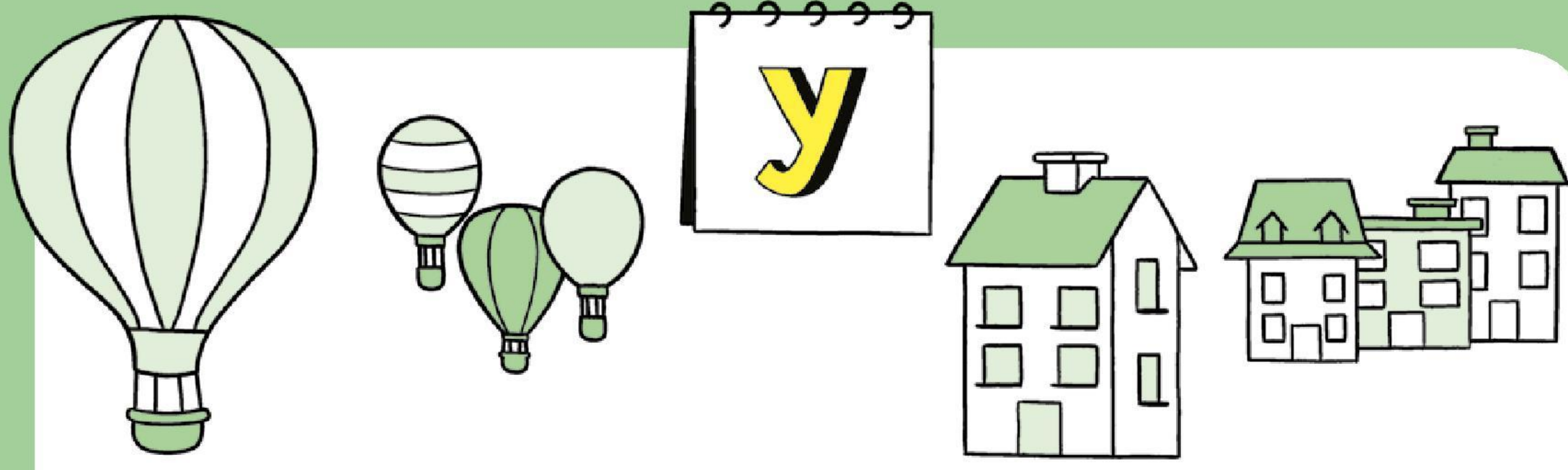
smok → smoki

ptak → ptaki

motyl → motyle

ul → ule

balon → balony

dom → domy

Dzień dobrej zabawy

Cześć, jestem Ola! Mam wielką kolekcję komiksów i wciąż je czytam. Rysuję też swoje własne. To dla mnie najlepsza zabawa! Ale dla innych – niekoniecznie! Przekonałam się o tym w piątek… Tego dnia pani Ewa wymyśliła, żebyśmy razem zaplanowali „Dzień dobrej zabawy".

– Co moglibyśmy wtedy robić? – zapytała.

– Rysować komiksy! – zawołałam od razu.

– Nuda! – wrzasnął Marcel. – Lepiej śpiewać piosenki.

– Sam sobie śpiewaj – prychnął Janek. – Ja wolę budować z klocków.

– Nieeeee! – zaprotestowała Ida. – Obejrzyjmy film o kosmosie!

W klasie zapanował harmider. Każdy chciał robić co innego i nikt nikogo nie słuchał. Jeszcze nigdy się tak nie pokłóciliśmy!

– Oj, chyba z tego „Dnia dobrej zabawy" nic nie będzie – westchnęła pani Ewa.

Wszystkim zrobiło się głupio. Wtedy wpadł mi do głowy pewien pomysł!

– Proszę pani – odezwałam się. – Wymieńmy te rzeczy, które każdy z nas lubi, i zobaczmy, jak je połączyć!

To wcale nie było trudne! Postanowiliśmy, że każdy zrobi pokaz tego, czym się interesuje, w czym jest dobry lub co go ciekawi. A dodatkowo Julka i ja upieczemy ciasteczka i dołączymy do nich komiksy niespodzianki. Dla wszystkich!

– Nie mogę się już doczekać tego „Dnia dobrej zabawy"! – powiedziałam.

– Na pewno wyjdzie super – uśmiechnęła się pani Ewa. – Dzisiejszy dzień również był świetny!

– Jak to? – zdziwiłam się. – Przecież narobiliśmy hałasu i pokłóciliśmy się!

– Ale potem pokazaliście, że umiecie się też porozumieć – wyjaśniła pani Ewa. – Awantura minęła… a uśmiech i życzliwość zostaną w naszej klasie na długo!

Rafał Witek

Warto być **życzliwym** dla innych. Bycie miłym, okazywanie dobra mają moc uszczęśliwiania. Sprawiajmy sobie wzajemnie przyjemność. Często wystarczy drobny gest, miłe słowo lub uśmiech. Dzięki życzliwości łatwiej nam jest się porozumieć.

1. Na czym miał polegać „Dzień dobrej zabawy"? Co dzieci chciały robić tego dnia?
2. Co dzieci postanowiły zrobić, żeby rozwiązać problem?
3. Dlaczego pani uznała ten dzień za udany? Czego dzieci się nauczyły tego dnia?
4. Zaplanujcie w klasie swój „Dzień dobrej zabawy".

Obserwujemy pogodę

Kiedy obserwujemy pogodę, zwracamy uwagę na to, czy niebo jest **zachmurzone** czy **bezchmurne**. Sprawdzamy, czy wieje **wiatr**. Na termometrze odczytujemy **temperaturę**. Widzimy, że czasem jest **mgła**, pada **deszcz** lub **śnieg**. Gdy jest **burza**, chowamy się w bezpiecznym miejscu.

1. Opowiedz o pogodzie pokazanej na zdjęciach. Co oznaczają symbole umieszczone w rogu każdego zdjęcia?
2. Który symbol oznacza mgłę? Co oznaczają pozostałe symbole?

A to ciekawe!

Meteorolog zajmuje się badaniem pogody. Na podstawie różnych pomiarów potrafi przewidzieć, jaka będzie pogoda w najbliższym czasie, czyli przygotowuje prognozę pogody.

3. Wyjdź na zewnątrz lub spójrz przez okno i zaobserwuj dzisiejszą pogodę. Które symbole do niej pasują? Narysuj je.

w W

w W

worek

woda

bałwan

wulkan

wrona

tramwaj

wystawa

Wiktor ma dwie wielkie pasje.
Uwielbia psoty i .
Pewnego ranka spakował
warcaby do beretu mamy.
Potem ukrył wywrotkę
w nowej skarpetce taty.
A lalce Iwonki namalował
wąsy.

Wiktor zapakował do worka. Potem pobiegł z Oskarem na lodowisko. Zdjął buty i wysypał to, co było w worku.

– Jak to? Co to jest? – zdębiał Wiktor.

– Mały, stary garnek i wielka – zawołał kolega.

– Pamiętam, pakowałem . Co ja teraz zrobię?

– Bałwana! – odparł rozbawiony Oskar.

1. Co bardzo lubi Wiktor?
2. Dlaczego Wiktor był zdziwiony, gdy wysypał zawartość worka? Jak myślisz, kto mógł podmienić łyżwy na stary garnek i marchewkę?
3. O czym powinniśmy pamiętać, gdy robimy innym figle i psoty? Porozmawiajcie o tym.
4. Dlaczego nie wolno wchodzić na zamarznięte stawy, jeziora i rzeki? Co może się stać?

Śnieg

Czy wam nie przyszło nigdy do głowy,
Że śnieg powinien być kolorowy?
Albo zielony,
Albo czerwony,
Liliowy
Albo beż.

Śnieg ten lepiłoby się wspaniale,
A bałwan biały nie byłby, ale
Albo zielony,
Albo czerwony,
Liliowy
Albo beż.

Śnieżki tak samo w zimowej porze
Byłyby wtedy w jakimś kolorze.
Albo zielone,
Albo czerwone,
Liliowe
Albo beż.

Bardzo kolory by się przydały,
A tu tymczasem wciąż pada biały,
Biały, bielutki,
Miękki, mięciutki,
Świeży, świeżutki
Śnieg.

Ludwik Jerzy Kern

1. O jakim śniegu jest mowa w wierszu? Dlaczego lepiej byłoby, gdyby śnieg nie był biały?
2. Jakie kolory występują w wierszu? Powiedz, który z nich jest odcieniem brązu, a który odcieniem fioletu.
3. Namaluj kolorowe bałwany. Zacznij od namalowania konturów wybranym kolorem. Następnie wypełnij je coraz jaśniejszymi odcieniami, tak żeby środek kul pozostał biały. Aby uzyskać jaśniejsze odcienie, dodawaj do koloru trochę białej farby.

Świat barw

Trzy **kolory podstawowe** to:

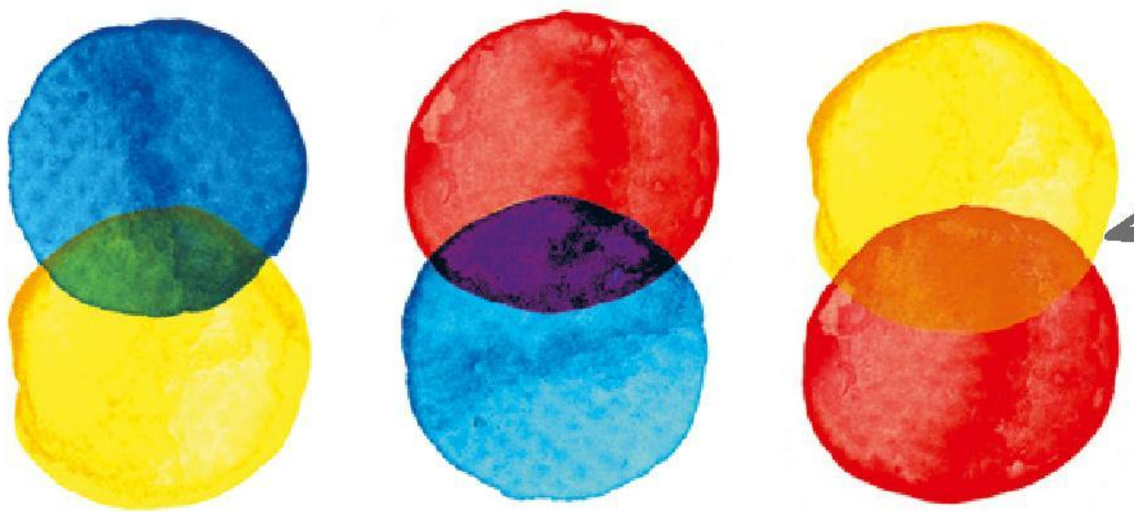
żółty

czerwony

niebieski

Jeśli zmieszasz je ze sobą, otrzymasz inne kolory.

Na przykład po zmieszaniu koloru żółtego i czerwonego otrzymasz kolor pomarańczowy.

Barwy ciepłe

Barwy chłodne

1. Przygotuj kredki pastelowe lub farby i mieszaj ze sobą kolory. Jaki kolor otrzymasz, gdy zmieszasz czerwony i niebieski? A jaki, gdy wymieszasz niebieski i żółty?

2. Spróbuj uzyskać kolor brązowy. Jakie barwy podstawowe musisz połączyć?

z Z

ż Ż

zając

zabawa

zamek

znaki

wózek

bluza

karuzela

Zając Zenek jest znany w całej okolicy. Lubi zawody sportowe i dobrą zabawę. Zenek to zdolny zjazdowiec. Jest zdrowy i zwinny. – W sobotę zdobędę złoty medal! – zawołał Zenek.

Na sobotę zaplanowano zjazd na listku kapusty. Zenek wstał rano i zerknął za okno. Wkoło było biało. Zabrał listek kapusty i pobiegł na zawody. Ostro wystartował, ale za zakrętem wypadł z toru prosto w zaspę.

– No i po medalu – jęknął załamany zając.

1. Jakie plany miał zając Zenek? Czy udało mu się je zrealizować?
2. Jak myślisz, co czuł Zenek, kiedy nie ukończył zawodów? Jak można pocieszyć Zenka?
3. Które sporty zimowe lubisz najbardziej? Narysuj je i opowiedz, dlaczego właśnie te.

Nikt nie powinien być sam

W osiedlowym sklepiku było gwarno i wesoło, jak to przed świętami. Zosia, Kajtek, Lena i jej brat, Iwo, co chwilę wpadali po kolejne zakupy. Zauważyli jednak, że ich ulubiony sprzedawca, pan Andrzej, wcale nie był w świątecznym nastroju.

– Czy coś się stało? – zapytały dzieci.

– Od kilku dni nie widziałem pani Janeczki i jej pieska – westchnął.

– My też! – przytaknęła cała czwórka. – A Zosia już wczoraj powiedziała, że to podejrzana sprawa – dodał z powagą Iwo.

– Przydałby się taki klub osiedlowych detektywów – pan Adam spojrzał przyjaźnie na swych małych klientów. – Ja mam dziś tyle roboty, że…

– Wiadomo! Przecież za chwilę święta! – przerwała mu Lena. – Za to my mamy czas! Sprawdzimy, co się dzieje. W razie potrzeby poprosimy o pomoc naszych rodziców!

Na szczęście dzieci wiedziały, gdzie mieszka starsza pani. Czasami pozwalała im dłużej pobawić się z Rudaskiem, a one odprowadzały go pod drzwi jej mieszkania. Była bardzo serdeczną osobą. Częstowała całą czwórkę herbatnikami, pytała o szkołę i nieraz pocieszała, gdy któreś miało gorszy dzień.

– To tu – Lena pierwsza stanęła przed znajomymi drzwiami, a Kajtek nacisnął dzwonek. Dopiero po dłuższej chwili skrzypnęły drzwi i stanęła w nich pani Janeczka.

– Ach, to wy? Miło was widzieć! – ucieszyła się szczerze. – A ja, niestety, kuśtykam. Dlatego tak długo was tu trzymałam – uśmiechnęła się z trudem.

– Czy to coś poważnego? – zmartwił się Kajtek.

– Ależ nie! Tylko zwichnięta kostka! – machnęła ręką starsza pani. – Już jest dużo lepiej. Kłopot w tym, że nawet nie mam dla was herbatników! I w tym, że Rudasek prawie nie wychodzi z domu. Dobrze, że mój życzliwy sąsiad czasami go wyprowadza. Ale przecież znacie Rudaska! Mógłby zamieszkać w parku!

– Zadbamy o to! – Kajtek miał gotowy plan. – Rudasku, idziemy na długi spacer!

– Prosimy też o listę świątecznych zadań specjalnych! – dodała z uśmiechem Zosia.

– A ja zawsze myślałam, że święty Mikołaj jest tylko jeden – pani Janeczka była wzruszona, wręczając dzieciom smycz i listę zakupów.

– Zobaczcie, to są tylko zwyczajne zakupy! – zmartwiła się Lena, patrząc na kartkę z prośbami pani Janeczki. – Nic świątecznego!

– Spokojnie! Nasi rodzice znają się na tych sprawach – szepnął Iwo. – No, co tak na mnie patrzycie? To najlepsi mikołaje na osiedlu!

Miał rację. Mama Zosi przygotowała dla starszej pani paczkę ze świątecznymi przysmakami. Rodzice Leny i Iwo przywieźli maleńką choinkę. Pan Adam postarał się o pyszną karmę dla Rudaska. A w wigilijny poranek cała czwórka stroiła drzewko wykonanymi wspólnie ozdobami.

– Myślałam, że będziemy świętować z Rudaskiem tylko we dwoje – wyszeptała wzruszona pani Janeczka.

– To niemożliwe! – śmiały się dzieci. – Święta trzeba obchodzić z bliskimi. Dlatego tu jesteśmy…

Barbara Kosmowska

1. Czym martwił się przed świętami sprzedawca, pan Andrzej?
2. W jaki sposób dzieci pomogły pani Janeczce? O co poprosiła sąsiadka, a co same wymyśliły?
3. Jak jeszcze inaczej można pomagać starszym lub chorym sąsiadom?
4. Wykonaj własnoręcznie ozdobę choinkową i podaruj ją sąsiadce lub innej znajomej osobie.

W kolędowym nastroju

Za kilka dni Wigilia. W radiu grają kolędy,
a tu tyle pracy. Julek ubiera .
Ola smaruje foremki do pierników.
Mama miksuje ser na sernik.
Tata lepi pierogi z kapustą i .
Mała Natalia ozdabia brokatem list do Mikołaja.
– A kto zapakuje prezenty dla i ? – pyta mama.
– Ja! Ja! Ja! – wołają wesoło Julek, Ola i Natalia.

1. Jak rodzina Oli, Julka i Natalii przygotowuje się do Świąt Bożego Narodzenia?
2. Jak rozumiesz określenie **kolędowy nastrój**?
3. Jak wyglądają przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia w twoim domu?

Jak wygląda choinka?

Choinka na ilustracji
to świerk.

Jest wysoka.
Ma rozłożyste, równo
rozmieszczone gałęzie.

Rośnie w doniczce.

Na choince jest dużo
kolorowych ozdób.

1. Wybierz jedną z ozdób i powiedz, jak wygląda.
2. Do których ozdób na tej choince pasują zapisane w ramce określenia?

złote • błękitna • srebrne • biały •
wesoły • kolorowe

3. Zapisz w zeszycie określenia, które pasują do ozdób na choince.
4. Ułóż trzy zdania z wybranymi określeniami.

Czas radosnych, dobrych Świąt

Błyszczą gwiazdy, jest odświętnie, uroczyście,
mróz na szybach porozkładał srebrne liście,
bicie dzwonów w ciszy płynie hen daleko
i głos kolęd wśród gałęzi nuci echo.

Na choinkach w domach tańczą bombki, wianki,
piernikowe serca, gwiazdki i bałwanki,
pachną grzyby, pachną śliwki i goździki,
i kapusta, i cynamon, i pierniki.

Błyszczą okna, rozświetlone blaskiem złotym,
ludzkim głosem mówią ptaki, psy i koty,
śnieżny puch otulił bielą wsie i miasta –
czas radosnych, dobrych Świąt na Ziemi nastał!

Małgorzata Strzałkowska

1. Jakie potrawy świąteczne znajdują się na ilustracji? Jakie potrawy pojawiają się w twoim domu na wigilijnym stole?
2. Dla kogo przy wigilijnym stole zostawia się puste nakrycie?
3. Czego można sobie wzajemnie życzyć z okazji Świąt? Wymyśl życzenia świąteczne dla swojej koleżanki lub swojego kolegi.

Kalendarzowa wyliczanka

Styczeń lepi bałwana.
Luty kaszle, bo chory.
Marzec znowu się maże.
Kwiecień plecie kolory.

Maj ma trawę we włosach.
Czerwiec biega i psoci.
Lipiec jedzie nad morze.
Sierpień strasznie się poci.

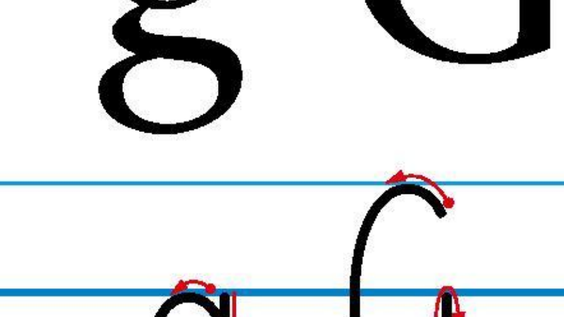
Wrzesień niesie parasol,
a październik – szarugę.
Jeśli prześpisz listopad,
zrobisz sobie przysługę.

Grudzień wnet cię obudzi,
sypnie śniegiem na święta.
Strzeli racą pod niebo,
byś go zawsze pamiętał!

Rafał Witek

1. Wymień po kolei wszystkie miesiące.
2. Dowiedzcie się, od czego wzięły swoje nazwy miesiące: kwiecień, wrzesień i listopad.
3. Narysuj portret wybranego miesiąca. Postaraj się, żeby jego strój lub fryzura miały typowe dla danego miesiąca elementy.

g G

góry

guma

gazeta

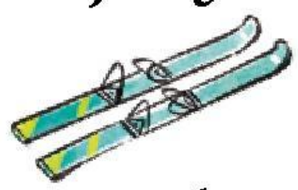
garnek

wagon

jagody

bałagan

Wujek Gutka ma na imię Gracjan. Jest góralem i ma dom koło Zakopanego. Wujek Gracjan wyrabia sery z mleka owiec. Takie sery to oscypki. Z wełny robi grube skarpety i rękawice.

Całą noc sypał . To znakomita pogoda na narty. Gutek z kolegą wjadą kolejką na Gubałówkę. A z góry zjadą na . Gutek wkłada buty i zapina kask. Nagle z domu wybiega pies Gałgan. Co on tam ma? To gogle Gutka. Gałgan merda ogonem. Jest zadowolony, bo pomógł Gutkowi.

1. Jak ma na imię wujek Gutka? Czym się zajmuje?
2. Dokąd wybiera się Gutek z kolegą? Co zrobił Gałgan?
3. Jak powinien być ubrany i wyposażony narciarz? O czym powinien pamiętać?

Wyrazy tworzą rodziny

1. Przeczytaj wszystkie wyrazy. Co można powiedzieć o tych wyrazach?
2. Co łączy te wyrazy? Jaka cząstka się w nich powtarza?
3. Utwórz podobną rodzinę wyrazów. Zacznij od wyrazu **król**.

Drzewa iglaste

Drzewa dzielą się na **liściaste** i **iglaste**. Najważniejsze drzewa iglaste rosnące w Polsce to sosna, świerk, jodła i modrzew. Większość z nich zachowuje zielony kolor przez cały rok i nie traci igieł na zimę.

świerk

Świerk ma krótkie, bardzo ostre igły. Jego szyszki zwisają jak sople.

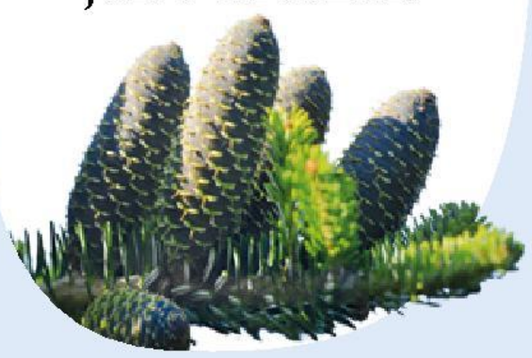
sosna

Sosna to najczęściej spotykane w Polsce drzewo iglaste. Ma długie, cienkie igły i okrągłe szyszki.

jodła

Igły jodły są miękkie i płaskie, a szyszki podobne do świerkowych, ale rosną ku górze jak świeczki.

modrzew

Modrzew jest wyjątkowym drzewem iglastym, bo traci na zimę wszystkie igły.

1. Które drzewo iglaste traci igły na zimę? Jak wygląda jego gałązka?
2. Na podstawie tekstu i zdjęć powiedz, czym się różni świerk od jodły.

A to ciekawe!

Igły to też liście, tylko sztywne, wąskie i pokryte warstwą wosku.

G jak gwara

Wujek Gutka jest góralem i mówi gwarą. Gdy Gutek odwiedza wujka, stara się poznawać tradycyjną mowę górali. Chłopiec zna już kilka słów w **gwarze** górali z Podhala.

Gospodarz na Podhalu to **gazda**, a jego żona – **gaździna**. Gazda nosi **portki** i podpiera się **ciupagą**.

Górski strumyk to **potok**, a świerki górale nazywają **smrekami**.

Owce wypasa się na **hali**,
czyli na górskiej łące.
Starszy pasterz, czyli **baca**,
zarządza stadem, a pomaga
mu młodszy – **juhas**.

Pasterze spędzają noce
w **bacówkach**, czyli
górskich szałasach.
Przy ognisku zwanym
watrą śpiewają
i opowiadają sobie
historie.

1. Zwróćcie uwagę na wyróżnione w tekście wyrazy. Wyjaśnijcie wspólnie, co oznacza każdy z nich.
2. Czy wiecie, co znaczy słowo **kierpce**? Jeśli nie, to sprawdźcie w dostępnych źródłach.
3. Na podstawie ilustracji powiedz, jak wygląda strój gaździny.

Dziewczynka śnieżynka

Cześć, tu znów Julka. Już wiecie, że mam brata bliźniaka, Antka… Ale czy wiecie, że mam też najlepszych dziadków pod słońcem? Przekonałam się o tym, gdy wymyślaliśmy dla mnie strój na bal karnawałowy.

– Nie wiem, za co się przebrać – jęknęłam. – Wszystkie dzieci będą miały super kostiumy! Takie z teatru albo z wypożyczalni! Alicja będzie księżniczką, Marcel piratem, Ida kosmitką… Strój Uli uszyje krawcowa, a Zuza weźmie swój od cioci aktorki! Tylko ja nic nie mam!

W oku babci zabłysła figlarna iskierka.

– Pamiętasz, jak byłyśmy na spacerze, gdy padał śnieg? – zapytała. – Miałaś go pełno na czapce i dziadek powiedział, że wyglądasz jak dziewczynka śnieżynka! Przebierz się za płatek śniegu!

Zaciekawił mnie ten pomysł, więc od razu zabraliśmy się do dzieła! Babcia wyszukała kawałek muślinowej firanki na spódniczkę, dziadek zrobił z giętkiego drutu tiarę w kształcie płatka śniegu, a ja przyniosłam długie, białe rękawiczki, rajstopy i baletki. I… ta-dam – przebranie było gotowe!

Gdy tylko przyszłam na bal, zaraz otoczyli mnie koledzy i koleżanki.

– Patrzcie, Julka jest śnieżynką! – zawołała zachwycona Ula. – Wygląda, jakby spadła prosto z nieba!

Bal świetnie nam się udał. Gdy podliczyliśmy głosy w konkursie na najlepszy kostium, okazało się, że… to ja wygrałam!

– Proszę, oto twój dyplom! – powiedziała pani Ewa. – Brawo!

– Czy mogę też prosić o dyplomy dla babci i dziadka? – zapytałam. – Bez ich pomocy nie byłoby tego zwycięstwa!

Rafał Witek

Duma to zadowolenie, które czujemy, gdy na przykład dobrze wykonamy pracę lub wygramy ważne zawody. Dumę możemy czuć też z powodu osiągnięć innych osób – członków rodziny, przyjaciół, kolegów i koleżanek, znanych Polek i Polaków.

1. Za kogo lub za co przebrały się na bal karnawałowy dzieci z klasy Julki?
2. Jaki strój wymyśliła babcia dla Julki? Z czego i jak go zrobiły?
3. Z czego i z kogo była dumna Julka? Porozmawiajcie w parach o sytuacjach, w których każde z was czuło dumę.
4. Wymyśl i narysuj ciekawy, oryginalny strój na bal.

Bale w karnawale

Antek, Olek, Igor, Ida i Maja idą na bal.

Jestem kiwi. Mam wielką brązową bluzę bez rękawów i brązowy beret.

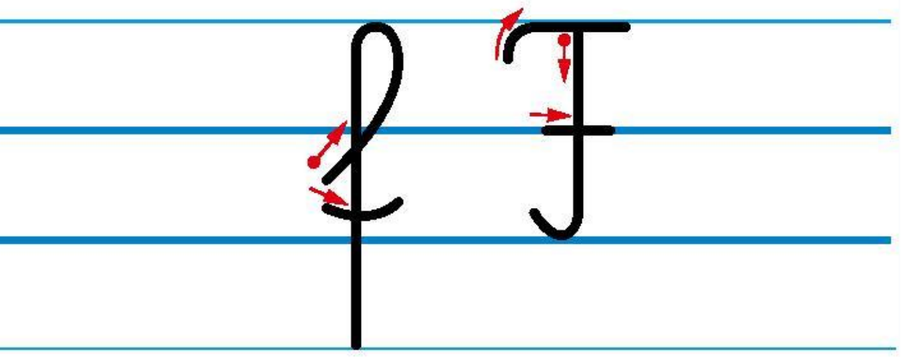
A ja mam cytrynową bluzę i taki sam beret. Jestem cytryną!

1. Przeczytaj wypowiedzi Antka i Olka i przyjrzyj się ilustracji. Co o swoim stroju może powiedzieć Igor?
2. Wybierz w każdym zdaniu tylko jeden z wyróżnionych kolorem wyrazów i ułóż zdania opisujące strój Mai lub Idy. Przepisz zdania do zeszytu.

Ida/Maja jest królewną.
Ma małą/wysoką złotą koronę.
Jej długa sukienka jest biała/błękitna.
Sukienkę zdobią kokardki/cekiny.

f F

flet

foka

falbanka

kufer

gofry

elf

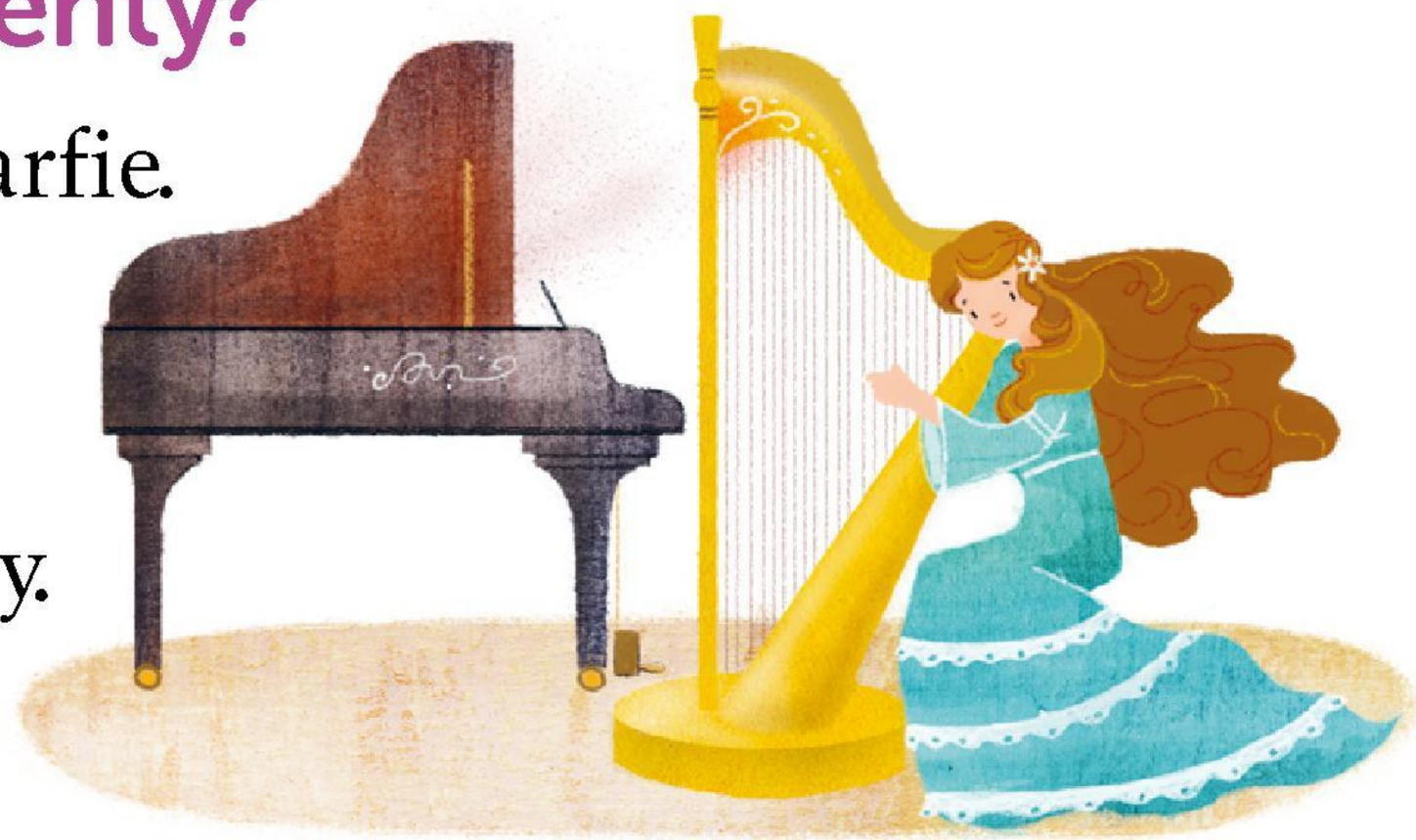
kilof

Pan Onufry jest dyrygentem.
Ma elegancki frak i pantofle.
Układa fryzurę. Za moment
pokieruje zespołem.
Muzycy wyjęli instrumenty.
Futerały zostały w garderobie.
Pan Onufry lekko stuka batutą
o pulpit. Milkną rozmowy.
Tylko bzyka.

Jakie to instrumenty?

Pani Ofelia gra na harfie.
Potem pianista,
pan Filip, zagra
koncert fortepianowy.

Pan Feliks i pan Stefan
to duet. Jeden muzyk
ma flet, a drugi ma fagot.
Pan Józef gra na wielkiej
tubie, a pan Alfred
na małej trąbce.

A pan Fryderyk
to sławny saksofonista.

1. Kim jest pan Onufry?
2. Wymień nazwy instrumentów, na których grają muzycy. Na czym gra pani Ofelia?
3. Jaki jest twój ulubiony instrument? Czy potrafisz grać na jakimś instrumencie?
4. Znajdźcie w tekście trudne wyrazy. Wyjaśnijcie, co oznacza każde słowo.

Klasowa orkiestra

W piątek na muzyce była zabawa w orkiestrę. Cała klasa nuciła piosenki i wystukiwała rytmy. Maja udawała odgłosy . Robiła takie: plum, plum, plum. Oskar grał na . Ida trąbiła na trąbce z kartonu. Zakręcony słoik z fasolą był instrumentem Igora. Ola stukała w stolik. Olek klaskał i podskakiwał w rytm muzyki. Ale to była super zabawa!

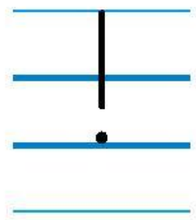
1. Jakie przedmioty wykorzystały dzieci jako instrumenty?
2. Z czego jeszcze można zrobić instrumenty?
3. Zorganizujcie zabawę w klasową orkiestrę.
4. Przeczytaj ostatnie zdanie w tekście. Zwróć uwagę na znak na końcu tego zdania.

Brawo! Wspaniały występ!

Nasz język polski

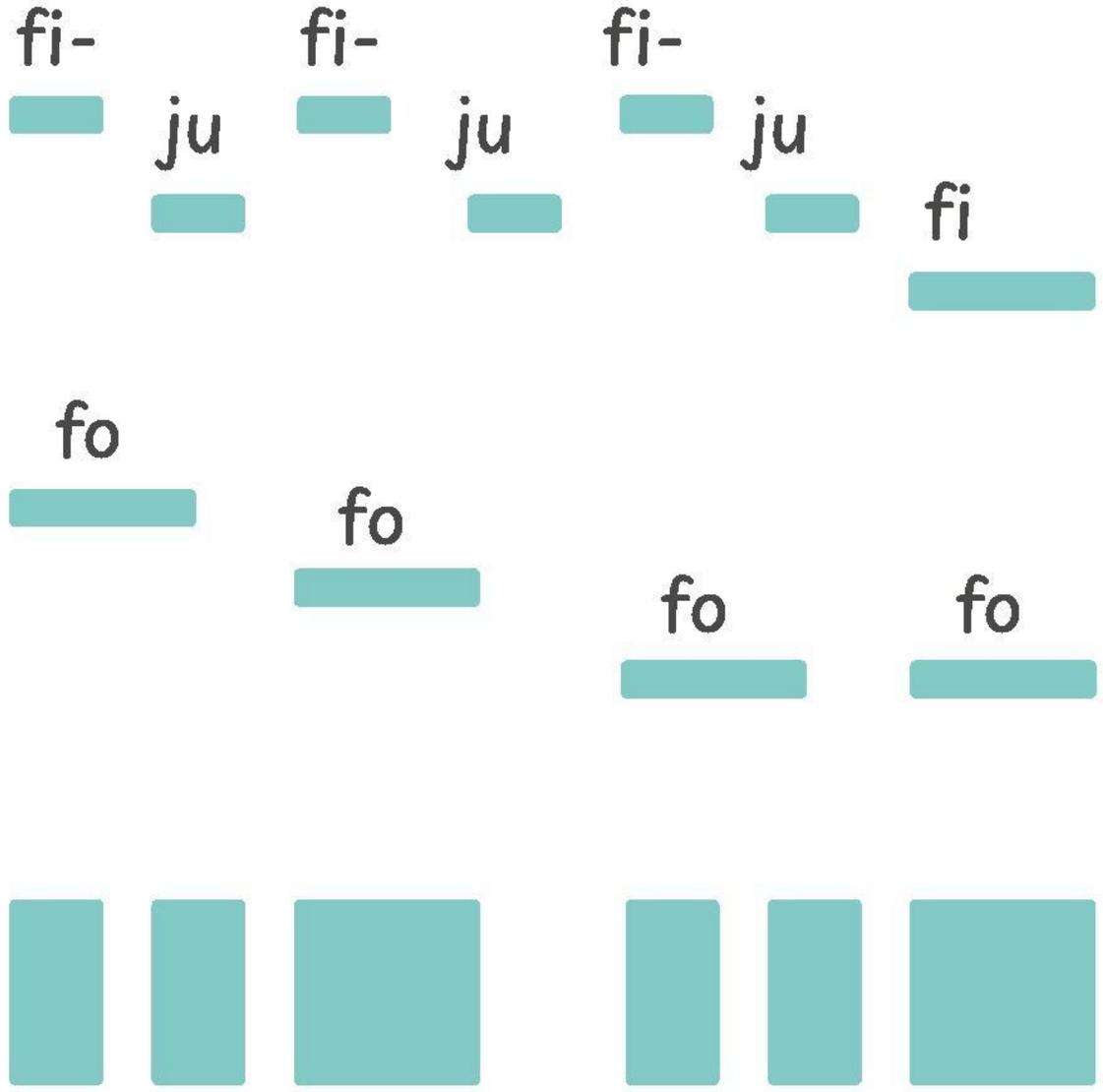
Na końcu wypowiedzi, które wyrażają emocje, na przykład radość, zachwyt, strach, można postawić **wykrzyknik**.

Melodie i rytmy

Dźwięki możemy śpiewać albo grać na instrumentach. Z niskich, wysokich, krótkich i długich dźwięków tworzymy **melodie** i **rytmy**.

1. Wybierzcie instrument, którego dźwięki będziecie naśladować. Powtórzcie kilka razy wybrany fragment melodii, zwracając uwagę na dźwięki. Które są wyższe, a które niższe? Które są krótsze, a które dłuższe?
2. Zaśpiewajcie fragment piosenki „Jestem muzykantem". Wykorzystajcie tylko dwa dźwięki: wyższy i niższy, ale raz krótki, a raz długi – według wzoru podanego nad tekstem.

Je - stem mu - zy - kan - tem kon - sza - be - lan - tem.

My, mu - zy - kan - ci kon - sza - be - lan - ci.

Zima w lesie

Zima to trudny czas dla zwierząt. Gruba warstwa śniegu utrudnia im zdobywanie pokarmu. Zimujące w Polsce ptaki żywią się pozostałymi na roślinach nasionami lub owocami. W lasach można spotkać **dziki**, **sarny**, **łosie**, **jelenie**, **wiewiórki**, **zające**, **lisy**, **wilki**, **żubry**.

gil

sarna

łoś

Leśnicy pomagają zwierzętom leśnym przetrwać zimę. W paśnikach lub zrytych przez dziki miejscach zostawiają karmę: **siano**, **zboża**, **buraki**, **marchew**, **ziemniaki**, **jabłka**.

Zimą sarny, jelenie i dziki tworzą większe grupy. W ten sposób łatwiej im się chronić przed drapieżnikami oraz poszukiwać pożywienia i dzielić się nim.

dzik

Gdy śniegu jest bardzo dużo, zwierzęta te obgryzają pędy drzew oraz korę młodych drzewek.

jeleń

żubr

kos

1. Jakie zwierzęta możemy spotkać w lesie zimą?
2. Czym zimą żywią się zimujące w Polsce ptaki?
3. Kto i w jaki sposób pomaga zwierzętom leśnym przetrwać zimę?
4. Jak myślicie, czy lisy i wilki trzeba dokarmiać zimą?

Pod świerkiem

Stoję sobie.
Gdzie?
Pod świerkiem.
Śnieg otulił
świerk futerkiem.

Czapkę mu
z pomponem dał –
świerk w tej czapce
będzie spał.

A jak skończy
sen zimowy,
wtedy zdejmie
czapkę z głowy.

Danuta Gellnerowa

1. Jakim futerkiem jest otulony świerk? W co jeszcze jest ubrany?
2. Kiedy świerk zdejmie z głowy czapkę?
3. Jakie elementy humorystyczne widzisz na ilustracji?
4. Ułóż zdania do ilustracji z wykorzystaniem wyrazów: czapa, czapka, czapeczka.

GŁOSKI

SAMOGŁOSKI

a ą e ę i o ó u y

SPÓŁGŁOSKI

b c d f g j k l ł m n ń r t w s z

SYLABY

O SA

O KO

NOS

MA PA

MAS KA

PA SEK

LA TO

W każdej sylabie jest jedna samogłoska.

Wścibskie wnuczęta

WYSTĘPUJĄ: **Babcia, Dziadek, Wnuczek, Wnuczka.**
REKWIZYTY: **fotel bujany, stare fotografie.**

Wnuczek i Wnuczka:
Kochana Babciu! Szanowny Dziadku!
Dzisiaj z okazji Waszego święta
mamy całusy… i mnóstwo pytań –
bo my jesteśmy wścibskie wnuczęta!

Wnuczek:
Kim był dziadek, zanim
został naszym dziadkiem?

Wnuczek i Wnuczka:
Może grał w hokeja albo pływał statkiem?
Może tańczył tango albo grywał w siatkę?
Może jeździł ciuchcią – zanim został dziadkiem?

Wnuczka:
Co robiła babcia,
gdy nie miała wnuków?

Wnuczek i Wnuczka:
Może grała rocka [czytaj: *roka*] lub strzelała z łuku?
Może wędrowała po paryskim bruku?
Może była wróżką – gdy nie miała wnuków?

Babcia i Dziadek:
Hm… No cóż… To prawda…
Przyznajemy sami:
Nie zawsze byliśmy waszymi dziadkami!

Babcia:
Kiedyś miałam piegi i dołki w policzkach…
Wszyscy mi mówili, jaka jestem śliczna!

Dziadek:
Nie chciałem jeść zupy i psociłem w szkole –
zamiast dobrych stopni zdobywałem gole!

Babcia:
Pamiętam me lalki: Marcysię i Ninę!

Dziadek:
Miałem bystre oczy i gęstą czuprynę!

Babcia:
Byłam bardzo drobna, chudziutka i mała.
Jak coś chciałam z półki, to nie dosięgałam!

Dziadek:
Lubiłem się bawić w berka i podchody!
Biegałem jak sprinter – schody czy nie schody!

Wnuczek i Wnuczka:
Babciu, Dziadku! Kiedy to było?
Czy to się aby Wam nie przyśniło?

Babcia i Dziadek:
Ależ kochani! Co Wy mówicie?
To nie był sen! To było… życie!

Wnuczek:
Chcesz wiedzieć więcej? Zapytaj dziadka!
Poproś go ładnie, niech ci opowie!
Jest tyle przygód i opowieści…
A wszystkie drzemią w dziadkowej głowie!

Wnuczka:
Jesteś ciekawa? Biegnij do babci!
Poznaj historie, które pamięta!
Rodzinne dzieje, baśnie, legendy –
ta księga nigdy nie jest zamknięta!

KONIEC

Rafał Witek

1. Jakie pytania dotyczące babci i dziadka zadają wnuczęta?
2. Czego się dowiadują od babci i dziadka?
3. O co wy chcielibyście zapytać swoje babcie i swoich dziadków?
4. Porozmawiaj z babcią i dziadkiem o tym, jacy byli w dzieciństwie.
5. Przygotujcie wspólnie inscenizację dla babci i dziadka.

h H

hamak

Helena

hałas

herbata

bohater

wahadło

druh

Hipopotam Hubert lubił harce. Gdy miał dobry humor, hasał po domu w hełmie z rogami. Pewnego razu dał susa z balkonu na hamak i upadł na trawę. Oj, co to był za huk!
– Ale słaby ten hak. Lepiej kupię sobie hulajnogę.

Zebra Halina miała sklep z hulajnogami.
Hubert wybrał nowy model z dwoma hamulcami.
Wydał cały majątek, ale znów był zadowolony.
– No to jazda! – huknął uradowany Hubert.
– Hipopotam i hulajnoga! Ale heca! – wołały
za Hubertem małe hieny.
Ale Hubert zniknął za horyzontem.

1. Jakie przygody miał hipopotam Hubert? Opowiedz o nich.
2. Wyszukaj w tekście wszystkie wyrazy z **h**, **H**. Przeczytaj je.
3. Zilustruj na kartce z bloku pięć wyrazów z literą **h**, **H**. Podpisz swoje ilustracje.

Bawimy się bezpiecznie zimą

W dzień, gdy pada pierwszy śnieg,
każdy włącza piąty bieg
i na sanki skacze w mig,
żeby na nich śmigać. Śmig!

Lecz pamiętaj radę mą:
gdy przed górką ławki są
lub ulica, drzewa, stawy,
to unikaj tam zabawy!

Kiedy pójdziesz już na górkę
i ze śniegu zrobisz kulkę,
a najlepiej kulek sto,
możesz zacząć bitwę, bo…

Takie bitwy są bombowe!
Lecz nie wolno rzucać w głowę.
Lodem rzucać też nie wolno,
a poza tym jest dowolność.

1. Co sądzicie o sytuacjach przedstawionych na ilustracjach? Porozmawiajcie o tym.
2. Posłuchaj rymowanek. Powiedz, o czym jest mowa w każdej z nich.

Jedno trzeba przyznać nartom,
że uprawiać ten sport warto.
Tak. Przyjemnie jest szusować.
Wszystko inne niech się schowa!

Tylko trzeba jeździć z głową,
by ze stoku wrócić zdrowo.
I podstawa – kask na głowie!
To wam każdy narciarz powie.

Jest już zima, no i mróz,
więc na nogi łyżwy włóż!
By wyruszyć na ślizgawkę,
ubierz się i załóż czapkę.

Dokąd teraz? Lodowisko!
Tam bezpiecznie jest, choć ślisko.
Zamarznięty staw lub rzeka?
Od nich trzymaj się z daleka!

Tomasz Plebański

3. Z pomocą nauczyciela nauczcie się rymowanek na pamięć.

4. Jak się zachowasz, gdy zobaczysz niebezpieczną sytuację? Porozmawiajcie o swoich pomysłach. Zaprezentujcie je innym dzieciom.

ch Ch

ch Ch

chaber

chmura

chłopiec

mucha

Michał

zapach

strach

Wujek Michał kupił chatę
na Mazurach. Dach chaty
ma kolor chabrowy.
Na wujek namalował
chabry. Michalina pojechała
tam na ferie. Zdumiona
stanęła obok chaty.
– Płot z chabrami? –
zachichotała.
– Wujek Michał to artysta!

Latem wokół chaty rosły chabry,
maki i dmuchawce.
Wuj Michał maluje obrazy, na których są kwiaty.
Teraz namalował chabry i chryzantemy.
Jego puchata kotka ma na imię Malwa. Płochliwy chomik to Chaberek.

– Kocham kwiaty – mówi wuj Michał.

– A ja chomiki – dodała Michalina.

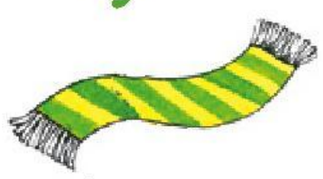
1. Dlaczego Michalina powiedziała, że jej wujek to artysta?
2. Co sprawia, że wujek Michał może zimą wyobrażać sobie, że nadal trwa lato?
3. Namaluj, jak może wyglądać otoczenie chaty wujka Michała latem.

o a e i u ó m t d y

To dom mamy, taty, Adama i Edyty.
To auto taty i mamy.
A to Adama i Edyty.

l k

To miodek i motyle.
Te motyle to Kuma, Lika, Dylek i Klik.
A to i mole.
Te mole to Kulka, Molka i Kotlik.
Ile tu motyli? A ile moli?

ł j

To Jola i jej kukiełka. Kukiełka ma loki.
To Kajtek i auto. Auto ma małe koła.
To Maja i kotek.
Kotek ma łaty.
Ojej! A kto tam umyka?

ą ę

To Lolek, Ola, Ula, Jola,
Tomek, Alek, Ela i Olek.
Lolek i Ola malują łąkę.
Ula i Jola myją lalkę Matyldę.
Tomek i Alek idą do domu.
A kto klei modele aut?

s p

Pod lasem skakały małe smoki.
Smok Klops jadł listki.
Smok Klips kopał dołki.
Smok Łapka łaskotał piskleta.
Smok Smyk połykał .
A tata smok spał pod skałą i sapał.

r n

Od rana lało i lało…
– Miau! Jaki smutny
poranek… – płakały koty.
– Kra! Kra! Jak ponuro!
Jak mokro jest piórom! –
krakały kruki.
Tylko rynny stukały:
– Stuk, puk! Ale miło!
No i nas umyło!

b c

Celina ma bierki.
Cyryl je cukierki.
Bartek lubi bułki.
Bolek robi półki,
a brat Celestyny stroi cudne miny.
Lucek lubi cukier, cebule i lukier.
Benek na kocyku kuca na kucyku,
a córka Cypriana obiera banana.

w z

– Mój palec! Ale boli! – zawołał
zły jak osa Wojtek.
Pokazywał bolący bąbel, zerkał w lewo,
zerkał w prawo…
– To ty? Co za łobuz!
Zmykaj stąd! – zawołał
do komara.
Co zrobił Wojtkowi komar?

g f

Goryle grabiły ogródek
z fasolą i ogórkami.
– Jestem głodny! – zawył
nagle goryl Fąfel.
Obrał kartofle, pokroił w paski
i upiekł na ognisku.
– Frytki gotowe! A na deser mamy
figi z makiem! – ryknął.
I gromada goryli pobiegła na frytki.

h

Rano hipopotam Hubert zawołał do taty:
– Ale heca! Całą noc latałem helikopterem!
Z helikoptera zwisała lina z hamakiem!
A ja dyndałem na hamaku i grałem na harfie!
– Piękna historia! I ja miewam takie sny… –
pokiwał głową tata, popijając herbatę.
A jaki jest twój ulubiony sen?

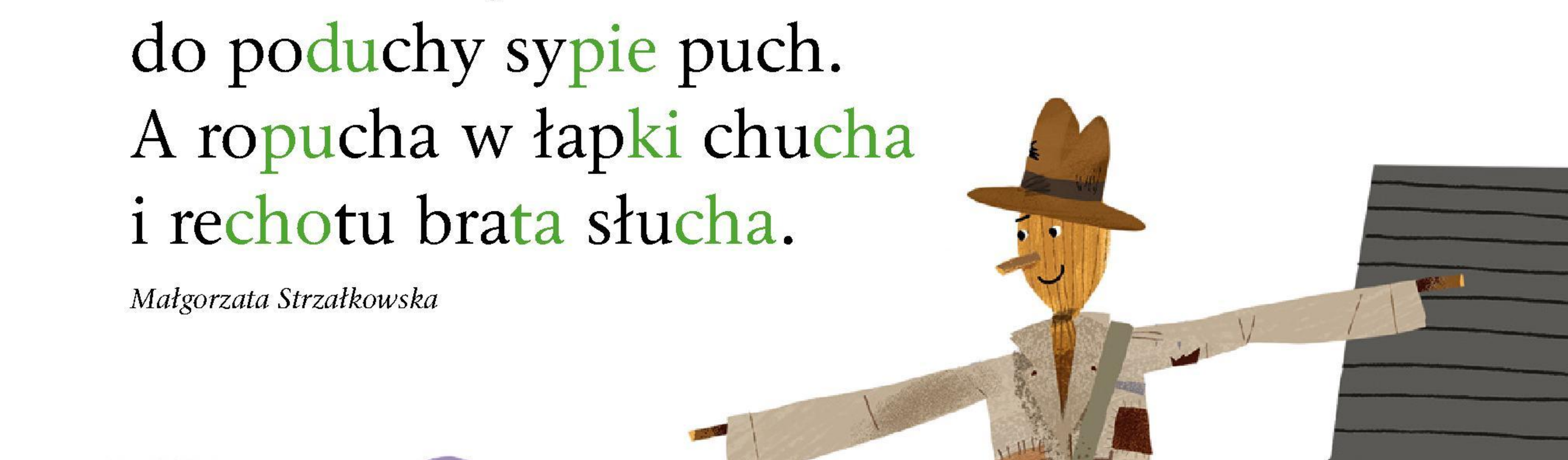

ch

Krasnal Michał chrupie bułki,
gołąb grucha do kukułki.
Strach na wróble z Chochołowa
do chlebaka chleby chowa.
Chudy chomik smutno wzdycha,
bo co chwila w chustkę kicha.
Hela zbiera kalafiory,
zajadając pomidory.
Pod choinką chmara much
do poduchy sypie puch.
A ropucha w łapki chucha
i rechotu brata słucha.

Małgorzata Strzałkowska

Spis treści

I Witaj, szkoło!

1. Poznajmy się
Podróż z klasą *Tomasz Plebański* 4
Pierwszy dzień w szkole 5

2. Razem w klasie
Poznajemy Julkę i Antka 6
Nasze sprawy: Razem damy radę *Rafał Witek* 7

3. Co jest ważne w szkole?
Nasze zasady *Rafał Witek* 8

4. W moim plecaku
Co mamy w szkolnych plecakach 10
Nasz język polski: Dzielimy wyrazy na sylaby i głoski 11

II Uczymy się i bawimy

6. Jak wygląda nasza klasa?
Litera o, O 12

7. Jesteśmy w jednej klasie
W klasie Julki i Antka 14

8. Szkolne podwórko
Litera a, A 16
Przygody przyrody: Wrzesień w sadzie 18

9. Owoce nie muszą być słodkie
Poznajemy, odkrywamy: A jak awokado. O jak oliwka 20

III Świat jest ciekawy

11. Pożegnanie wakacji
Nasze sprawy: Nie ma to jak u dziadków *Rafał Witek* 22
Przygody przyrody: Wakacyjne krajobrazy 23

12. Świat zwierząt
Litera e, E 24

13. Ekran i ja
Inny telefon 26
Spotkania z muzyką: Głośno i cicho 27

14. Co ma igły?
Litera i, I 28

IV Dbamy o swoje bezpieczeństwo

16. Idziemy na wycieczkę
Nasze sprawy: Czego wiewiórka nie wiedziała *Rafał Witek* 30
Przygody przyrody: Co to jest przyroda? 31

17. Duże i małe miasta
Litera u, U 32

18. Bezpieczna droga do szkoły
Spotkania z lekturą: Pies z ulicy Bałamutów *Wanda Chotomska, Wacław Bisko* 34

19. Na placu zabaw
Litera ó, Ó 36

V Moja rodzina

21. W wolnym czasie
Co robimy w wolnym czasie? 38
Spotkania z muzyką: Instrumenty perkusyjne 39

22. Moja mama
Litera m, M 40

23. Urządzenia w moim domu
Razem planujemy 42
Bezpiecznie korzystamy z urządzeń elektrycznych 43

24. Razem z tatą
Litera t, T 44
Spotkania ze sztuką: Nasz wymarzony plac zabaw 46

25. Układamy zdania
Notatka graficzna: Litery, wyrazy, zdania 47

VI W domowym zaciszu

26. Mamy różne domy
Litera d, D 48

27. Domy zwierząt
Przygody przyrody: Zwierzęta i ich domy 50

28. Domy i domki
Litera y 52

29. Niezwykłe budowle
Poznajemy, odkrywamy: D jak domy 54

VII Domowe i dzikie

31. Odwiedzamy mini zoo
Litera l, L 56

32. Zwierzę to nie zabawka
Spotkania z lekturą: Psie smutki *Jan Brzechwa* 58
Spotkania z muzyką: Wolno i szybko 59

33. Kocie sprawy
Litera k, K 60

34. Dzikie koty
Poznajemy, odkrywamy: K jak koty 62

Spotkania ze sztuką: Zwierzątko z papierowej rolki 64

35. Te litery już znamy
Notatka graficzna: Te litery już znamy 65

VIII Czas jesieni

36. Moje domowe zajęcia
Litera ł, Ł 66

37. Zdrowie na talerzu
Przygody przyrody: Wiemy, co jemy 68
Spotkania ze sztuką: Smakowite i niezwykłe 69

38. W kuchni
Litera j, J 70

39. W ogrodzie warzywnym
Spotkania z lekturą: Pomidor *Jan Brzechwa* 72
Przygody przyrody: Jesień zamknięta w słoikach 73

IX Listopadowe wieczory i ranki

41. Rozwijamy swoje talenty
Litera ą 74

42. Jesienne zwyczaje zwierząt
Przygody przyrody: Zwierzęta przygotowują się do zimy 76

43. Jesienne popołudnia
Litera ę 78

44. Czy jesień musi być smutna?
Parasole *Helena Bechlerowa* 80
Spotkania z muzyką: Jesienne kap, kap, kap 81

X W świecie opowieści

46. Za górami, za lasami
Razem siadamy i baśń wymyślamy *Tomasz Plebański* 82
Czy znacie te baśnie? 83

47. Smocze opowieści
Litera s, S 84

48. Baśnie i bajeczki
Spotkania z lekturą: Bajki o smokach *Małgorzata Strzałkowska* 86

49. Tworzymy plakaty
Litera p, P 88
Przygody przyrody: Które ptaki odlatują, a które zostają? 90

XI Co jest dla nas ważne?

51. Dbamy o porządek
Nasze sprawy: Zróbmy z tym porządek 92
Spotkania z muzyką: Coraz wyżej – coraz niżej 93

52. Warto oszczędzać
Litera r, R 94

53. Poznajemy świat
Przygody przyrody: Widzieć, słyszeć i czuć 96

54. Małe i duże nosy
Litera n, N 98

XII Podróże małe i duże

56. Z lotu ptaka
Litera b, B 100

57. Podróż Świętego Mikołaja
Spotkania z lekturą: Pierwszy śnieg *Natalia Usenko* 102
Nasz język polski: Zdania pytające 103

58. Wycieczka do cyrku
Litera c, C 104

59. Podniebne wyprawy
Poznajemy, odkrywamy: B jak balony 106
Spotkania ze sztuką: Czarodziejska podróż 108

60. Co lata, a co fruwa?
Notatka graficzna: Jak z jednego zrobić wiele? 109

XIII Nadchodzi zima

61. Jesteśmy życzliwi
Nasze sprawy: Dzień dobrej zabawy *Rafał Witek* 110
Przygody przyrody: Obserwujemy pogodę 111

62. Wyprawa na lodowisko
Litera w, W 112

63. Pierwszy śnieg
Śnieg *Ludwik Jerzy Kern* 114
Spotkania ze sztuką: Świat barw 115

64. Zimowa przygoda zająca
Litera z, Z 116

XIV W świątecznym nastroju

66. Jak możemy pomagać?
Nikt nie powinien być sam *Barbara Kosmowska* 118

Spis treści

67. Przygotowania do świąt
W kolędowym nastroju 120
Zadania z pisania: Jak wygląda ta choinka? 121

68. Przy wigilijnym stole
Czas radosnych, dobrych Świąt
Małgorzata Strzałkowska 122

XV Z Nowym Rokiem żwawym krokiem

69. Witamy Nowy Rok
Kalendarzowa wyliczanka *Rafał Witek* 124

70. Wyprawa w góry
Litera g, G 126

71. Góry i ich mieszkańcy
Nasz język polski: Wyrazy tworzą rodziny 128
Przygody przyrody: Drzewa iglaste 129

72. Góralskie abc
Poznajemy, odkrywamy: G jak gwara 130

XVI Zima w kalendarzu

74. Idziemy na bal
Nasze sprawy: Dziewczynka śnieżynka
Rafał Witek 132
Zadania z pisania: Bale w karnawale 133

75. Gramy na instrumentach
Litera f, F 134

76. Wesoła lekcja muzyki
Klasowa orkiestra 136
Spotkania z muzyką: Melodie i rytmy 137

77. Zwierzęta zimą
Przygody przyrody: Zima w lesie 138
Pod świerkiem *Danuta Gellnerowa* 140

78. Karnawałowe powtórki
Notatka graficzna: Głoski 141

XVII W rodzinnym kręgu

79. Styczniowe święta
Wścibskie wnuczęta *Rafał Witek* 142

80. Ale heca!
Litera h, H 144

81. Bezpieczne ferie
Bawimy się bezpiecznie zimą
Tomasz Plebański 146

82. Lubimy niespodzianki
Dwuznak ch, Ch 148

Trening czytania 150

ŹRÓDŁA TEKSTÓW LITERACKICH

s. 34–35. W. Chotomska, W. Bisko „Pies z ulicy Bałamutów", Muza, Warszawa 2014

s. 58. J. Brzechwa „Psie smutki" w: „Jan Brzechwa dzieciom", Nasza Księgarnia, Warszawa 2011

s. 72. J. Brzechwa „Pomidor" w: „Jan Brzechwa dzieciom", Nasza Księgarnia, Warszawa 2011

s. 80. H. Bechlerowa „Parasole" w: „Polscy poeci dzieciom", Podsiedlik-Raniowski i Spółka, Poznań 1998

s. 82. T. Plebański „Razem siadamy i baśń wymyślamy" w: Świerszczyk 2023, nr 10

s. 86–87. M. Strzałkowska „Bajki o smokach" w: Świerszczyk 2024, nr 2

s. 102. N. Usenko „Pierwszy śnieg" w: „Wybór wierszy", Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2022

s. 114. L. J. Kern „Śnieg" w: „Wiersze dla dzieci", Podsiedlik-Raniowski i Spółka, Poznań 1999

s. 122. M. Strzałkowska „Czas radosnych, dobrych Świąt" w: Świerszczyk 2022, nr 12

s. 140. D. Gellnerowa „Pod świerkiem" w: „Wierszykowa zima", Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2020

PODRÓŻ z klasą

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek.

Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na **www.legalnakultura.pl**

Wykorzystywanie treści niniejszego Utworu, w jakiejkolwiek formie lub w jakimkolwiek procesie, do celów eksploracji tekstu i danych, uczenia maszynowego, rozwoju i/lub szkolenia i/lub wzbogacania sztucznej inteligencji jakiegokolwiek rodzaju jest surowo zabronione.

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2026
ISBN 978-83-267-5432-6

Autorzy: Bożena Gepert, Ewa Hryszkiewicz, Małgorzata Ogrodowczyk, Barbara Stępień
Autorzy treści z zakresu edukacji muzycznej: Monika Gromek, Grażyna Kilbach
Konsultacja treści z zakresu edukacji przyrodniczej: Joanna Winiecka-Nowak

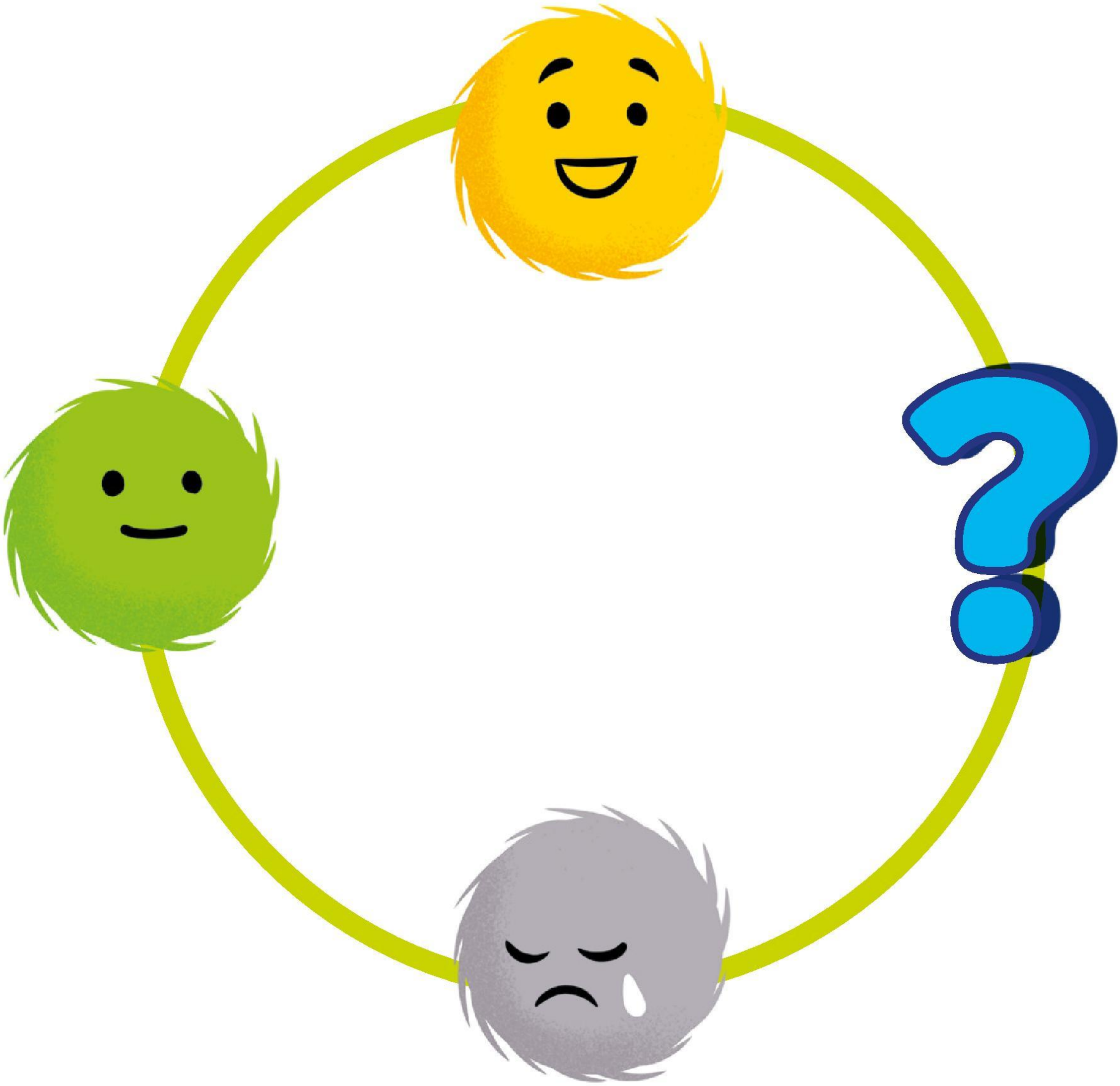
Redaktorzy merytoryczni: Anna Niewiadomska, Łukasz Bernady (edukacja muzyczna)
Redaktor prowadzący: Iwona Lewandowska
Nadzór artystyczny: Ewa Kaletyn
Projekt okładki: Elżbieta Grozdew
Projekt graficzny: Ewa Kaletyn, Emilia Węgiel, Elżbieta Grozdew, Elena Grikurova-Wojnowska
Opracowanie graficzne: Anna Szaniawska, Emilia Węgiel, Marta Sieczkowska
Realizacja projektu graficznego: Dorota Gajda
Fotoedycja: Maciej Wróbel, Agnieszka Byczkowska
Obróbka kolorystyczna zdjęć, ilustracji i montaże: Robert Gajda

Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, nowaera@nowaera.pl, Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

PODRÓŻ z klasą

nowa era

Twoje mocne strony

Nowa Era Sp. z o.o.

www.nowaera.pl **nowaera@nowaera.pl**

Centrum Kontaktu: 58 721 48 00